

Teemu Tammilehto

Urheiluohjelmaa puheradiossa

Yle Urheilun toiminta- ja työtapojen muutos Yle Puheen kanava-
uudistuksen jälkeen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Elokuva ja televisio

Opinnäytetyö

14.11.2013

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Teemu Tammilehto Urheiluohjelmaa puheradiossa - Yle Urheilun toiminta- ja työtapojen muutos Yle Puheen kanavauudistuksen jälkeen 34 sivua 14.11.2013
Tutkinto	Medianomi
Koulutusohjelma	Elokuva ja televisio
Suuntautumisvaihtoehto	Radio ja TV-työ
Ohjaaja(t)	tuntiopettaja Aura Neuvonen
<p>Opinnäytetyö käsittelee Yle Urheilun toiminta- ja työtapojen muutoksia tapahtumaurheilun siirryttyä Radio Suomesta Yle Puheeseen vuoden 2012 alussa. Opinnäytetyössä sovelletaan etnografisia tutkimusperiaatteita. Tavoitteena on selittää ja kuvata ihmisten toimintaa heidän ympäristössään sekä tuoda julki ryhmän jäsenten tulkintoja ympäristöstä ja omasta toiminnastaan.</p> <p>Aineistonhankintamenetelmänä on käytetty asiantuntijahaastatteluita ja alaan liittyvää kirjallisuutta. Aineiston laadullisen analysoinnin ja teemoittelun avulla pyritään löytämään ja kehittämään käsitteitä, jotka auttavat ymmärtämään, mistä tutkittavassa ilmiössä on kyse. Opinnäytetyön tekijä on työskennellyt Yle Urheilussa puolitoista vuotta ja osallistunut jonkin verran Yle Puheen tapahtumaurheilulähetysiin. Yksi työelämälähtöisen opinnäytetyön tavoitteista on lisätä diskurssia eli osallistavaa keskustelua Yle Urheilun sisällä.</p> <p>Urheilu on ollut osa Yleisradion radio-ohjelmistoa vuodesta 1926 asti. Yle Urheilun toiminta- ja työtavat muuttuivat varsin radikaalisti tapahtumaurheilun siirryttyä vuoden 2012 alussa Yle Puheeseen. Ohjelma-ajan määrä lisääntyi huomattavasti, kun musiikki, merisää, maakuntauutiset ja uutiset jäivät pois. Tämä loi uusia vaatimuksia niin toimittajille kuin se-lostajillekin. Opinnäytetyössä esitellään urheilujournalismin ja Yleisradion historiaa sekä tarkemmin radiourheilun historiaa Yleisradiossa. Lisäksi esitellään Yle Puheen vuoden 2012 kanavauudistuksen syyt, toteutus ja seuraukset.</p> <p>Opinnäytetyön lopussa kerrotaan johtopäätökset ja pohditaan tulevaisuutta. Kanavauudistuksen jälkeen urheilun tekijöillä on ollut paljon uutta opeteltavaa ja kehitys jatkuu koko ajan. Etenkin studiojuontajan rooli on muuttunut valtavasti. Tapahtumaurheilun siirtyminen Yle Puheeseen nähdään kuitenkin positiivisena asiana, sillä se antaa urheilun tekijöille mahdollisuuden toteuttaa intohimoaan vielä syvällisemmin. Tulevaisuudessa Yleisradion radiourheilu keskittyy yhä tiukemmin uniikkeihin sisältöihinsä. Tulevaisuuden toimittaja on puolestaan persoonallinen ja hallitsee kaikki Yle Urheilun välineet (tv, radio, internet).</p>	
Avainsanat	radiourheilu, Yle Urheilu, Jääkiekkokierros, juontaja, Yle Puhe

Author(s) Title	Teemu Tammilehto Sportscasting In A Talk Radio
Number of Pages Date	34 pages 14 November 2013
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation option	Television and Radio Work
Instructor(s)	Aura Neuvonen, lecturer
<p>This thesis deals with the changes in Yle Sport's operations and approaches after most of the company's sportscasts were transferred from the channel <i>Radio Suomi</i> to the channel <i>Yle Puhe</i> in the beginning of 2012. This thesis applies the principles of ethnographic survey. The objective of this thesis is to explain and describe how people act in their work environments and also express their interpretations of their work environments and their own activities.</p> <p>This thesis is based on interviews and literature and the research material is studied with a qualitative analysis. The aim is to find and develop concepts that help to understand operations and approaches. The author of this thesis has worked at Yle Sport for one and half years and has participated in some Yle Puhe sports castings. One of this thesis's objectives is to increase the discourse in Yle Sport.</p> <p>Sports castings have been a part of the Finnish Broad Casting Company's radio listings since the beginning in 1926. Yle Sport's operations and approaches changed very radically in 2012 when most of the sportscasts were transferred from the channel <i>Radio Suomi</i> to the channel <i>Yle Puhe</i>. The airtime of sports castings increased significantly because there was no music, news, province news nor weather reports. This created totally new requirements for journalists and commentators.</p> <p>This thesis presents the history of sports journalism and history of the Finnish Broadcasting Company, and also the history of sports castings in the Finnish Broadcasting Company. The present thesis also presents the 2012 reshaping of the channel <i>Yle Puhe</i>, its implementation and consequences. This thesis ends with conclusions and speculations concerning the future.</p>	
Keywords	Finnish Broadcasting Company, sportscasts, commentator, Yle Sport, Yle Puhe

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Suomalaisen urheilujournalismin ja Yleisradion historia	2
2.1	Urheilujournalismi rantautuu Suomeen 1800-luvun lopulla	2
2.2	Yleisradion historia - Yleisohjelmasta Radio Suomeen ja Yle Puheeseen	3
3	Radiourheilulla pitkä historia Yleisradiossa	5
3.1	Tahko Pihkala avasi pelin	5
3.2	Urheiluradio toi lisää lähetysaikaa	6
3.3	Vuoden 1990 kanavauudistuksessa urheilu yhdelle kanavalle	8
3.4	Olympialaiset radion suur tapahtumina	11
3.5	Sinivalkoiset äänet urheilun vetureina radiossa	12
4	Miten ja miksi Yle Puheen vuoden 2012 kanavauudistus tapahtui?	13
4.1	Puheradio suunnitelmissa pitkään	13
4.2	Puhelinlangat laulaa -ohjelma laitto pyörät pyörimään	14
4.3	Vuoden 2011 päätös mahdollisti uudistuksen	15
4.4	Kanavauudistus aiheutti palauteryöpyä	16
4.5	Urheiluradio ja Taustapeili säilyivät Radio Suomessa	17
4.6	Radiourheilun renessanssi käynnistyi takkuillen	18
5	Mikä muuttui Yle Urheilussa kanavauudistuksen jälkeen?	19
5.1	Ohjelmagenre muuttui radikaalisti	19
5.2	Ohjelma-ajan määrä moninkertaistui	20
5.3	Maakuntautisten ja merisään poistuminen rentoutti tekemistä	21
5.4	Enemmän aikaa, enemmän ammattitaitoa	22
5.5	Juontajan työnkuva muuttui	23
5.5.1	Juontajasta tuli hämähäkkimies	23
5.5.2	Suuri valta toi suuren vastuun	24
5.6	Sisäinen viestintä hakee muotoaan	25
6	Tulevaisuudessa paukut uniikkeihin sisältöihin	26
6.1	Painopiste uniikkeihin ohjelmiin	26
6.2	Synergian avulla resursseja radiouutisille	27
6.3	Tulevaisuuden radiotoimittaja on persoonallinen ja monipuolinen	28
7	Johtopäätökset	29
	Lähteet	33

1 Johdanto

"Peliäikää on jäljellä vajaa minuutti, ja HIFK on tappiolla Jokereita vastaan 3–4-lukemin. Toni Söderholm heittää kiekon ristikulmaan ja polkaisee perään. Ville Peltonen syöksyy keskialueelta maalille ja laittaa lavan jäähän. Söderholm syöttää laidasta maalille ja saa maalivahdin jo sivuttaisliikkeeseen... ja sitten siirrytään kuuntelemaan merisäätä."

Edellä mainittu radioselostus on keksitty, mutta se kuvaa hyvin Yle Urheilun jääkiekkolähetyksiä Radio Suomen taajuuksilla viimeisen 20 vuoden aikana. Käsittelen tässä opinnäytetyössä Yle Urheilun toiminta- ja työtapojen muutoksia tapahtumaurheilun siirryttyä Radio Suomesta Yle Puheeseen vuoden 2012 alussa. Tutkin opinnäytetyössäni, miten toimintatavat muuttuivat tapahtumaurheilun vaihdettua kanavaa.

Sovellan opinnäytetyössäni etnografisia tutkimusperiaatteita. Tavoitteena on selittää ja kuvata ihmisten toimintaa heidän ympäristössään ja tuoda julki ryhmän jäsenten tulkin-toja ympäristöstä ja omasta toiminnastaan (Jyväskylän yliopisto 2013). Aineistonhan-kintamenetelmänä olen käyttänyt asiantuntijahaastatteluita ja alaan liittyvää kirjallisuut-ta. Haastateltavat ovat Yleisradiossa eri tehtävissä toimineita henkilöitä, joista suurin osa on työskennellyt Yle Urheilussa sekä ennen vuoden 2012 kanavauudistusta että sen jälkeen. Haastateltavia valitessani pyrin hakemaan erilaisia näkökulmia käsiteltä-viin asioihin. Aineiston laadullisen analysoinnin ja teemoittelun avulla pyrin löytämään ja kehittämään käsitteitä, jotka auttavat ymmärtämään, mistä tutkittavassa ilmiössä on kyse. (Anttila 2005). Olen työskennellyt Yle Urheilussa puolitoista vuotta ja osallistunut jonkin verran Yle Puheen tapahtumaurheilulähetyksiin. Yksi työelämälähtöisen opin-näytetyöni tavoitteista on lisätä diskurssia eli osallistavaa keskustelua Yle Urheilussa.

Urheilu on ollut osa Yleisradion radio-ohjelmistoa vuodesta 1926 asti. Urheilujournalis-min ja Yleisradion historiaa käsitellään luvussa kaksi. Kolmas luku käsittelee tarkemmin radiourheilun historiaa Yleisradiossa. Luvussa neljä esittelen Yle Puheen vuoden 2012 kanavauudistuksen syyt ja toteutuksen ja luvussa viisi kerron sen seuraukset. Yle Ur-heilun toiminta- ja työtavat muuttuivat varsin radikaalisti tapahtumaurheilun siirryttyä vuoden 2012 alussa. Yllä mainitun selostusesimerkin kaltaisista ongelmista päästiin eroon, mutta lisääntynyt aika toi myös lisää vastuuta. Luvussa seitsemän kerron opin-näytetyöni johtopäätökset ja luvussa kuusi pohdin radiourheilun tulevaisuutta.

2 Suomalaisen urheilujournalismin ja Yleisradion historia

Kuten Seppo Pänkäläinen kirjassaan *Impulssi: Suomalainen Urheilujournalismi* (1998) kirjoittaa, urheilun ”sähkömagneettinen historia” on Suomessa luvattoman heikosti tutkittu aihe.

Ei edes Yleisradion tuorein historia tuonut ilmiöön lisävaloa kuin muutaman yleisluontoisen kappaleen verran. Se on vahinko, sillä etenkin televisio määrittää tänä päivänä marssijärjestyksen urheilukentillä. Aina näin ei ole ollut, itse asiassa juuri päinvastoin. (Pänkäläinen 1998, 16)

Pänkäläinen viittaa kirjoituksessaan kolmeen vuonna 1996 ilmestyneeseen teokseen, jotka käsittelevät Yleisradion historiaa. Noita teoksia on käytetty myös tämän opinnäytetyön lähteinä, mutta niissä puhutaan radion alkusysäyksen jälkeen hyvin vähän urheilusta radiossa. Yksi syy tähän on myös 1950-luvun lopussa mukaan kuvioihin tullut televisio, joka on sen jälkeen saanut paistatella valokeilassa myös Yleisradion historiikeissa. Käsittelen työssäni Yleisradion radiourheilua, joten historiaosuuteni pääpaino on nimenomaan Yleisradion radiourheilussa.

2.1 Urheilujournalismi rantautuu Suomeen 1800-luvun lopulla

Englanti ja Yhdysvallat olivat urheilujournalismin edelläkävijöitä, ja varhaisimmat englantilaiset urheilulehdet syntyivät jo 1790-luvulla. Urheilun ensimmäiseksi yleisaikakausilehdeksi on nimetty vuonna 1792 Englannissa ilmestymisensä aloittanut *The Sporting Magazine*. (Ilmanen & Vehmas 2012, 274.)

Suomalaisen urheilujournalismin alkua saatiin kuitenkin odottaa vielä pitkään, sillä 1800-luvun lopussakaan suomalaiset sanomalehdet eivät olleet erityisen innostuneita urheilusta. Nykyaikainen kilpaurheilu syntyi 1800-luvun loppupuolella, kun useimpien lajien säännöt ja kilpailumuodot vakiintuivat. Se toi tilauksen myös urheilujournalismille, ja suomalaisen urheilulehdistön syntyvaihe sijoittuukin 1800-luvun loppuun. Ensimmäinen Suomessa julkaistu urheilulehti oli vuosina 1881–1895 ilmestynyt *Sporten*. Vuonna 1898 ilmestyi ensimmäisen kerran *Suomen Urheilulehti*, joka ilmestyy yhä, tosin nykyään nimellä *Urheilulehti*. (Ilmanen & Vehmas 2012, 276–278.)

2.2 Yleisradion historia - Yleisohjelmasta Radio Suomeen ja Yle Puheeseen

Radio sai alkusysäyksensä alun perin 1860-luvulla, kun skotti James Clerk Maxwell loi radion perustana tarvittun sähkö- ja magneettikenttien yleisen teorian, niin sanotut *Maxwellin yhtälöt* (Ilmonen 1996, 16). Suomi oli mukana radioteknologian kehityksessä lähes alkuvaiheista asti, kun esimerkiksi venäläinen fyysikko Aleksandr Popov rakensi jo vuonna 1900 langattoman lennätinyhteyden Kotkan ja Suursaaren välille Venäjän armeijan käyttöön (Viljakainen 2004, 26).

Vuoden 1924 joulukuussa väliaikaiseksi radiokomissioksi nimetty yhdistymä laati esityksen yleisradiotoiminnan järjestämiseksi, ja 15. joulukuuta vuonna 1925 se päätti perustaa yhtiön nimeltä O.Y. Suomen Yleisradio - A.B. Finlands Rundradio (Viljakainen 2004, 38).

Yleisradion perustava kokous pidettiin Suomen Teollisuusliiton tiloissa 29. toukokuuta 1926. Yhtiön tarkoituksena oli ”harjoittaa yleisradiolähetystä Suomessa sekä muutenkin edistää radiotoimintaa”. (Viljakainen 2004, 38.)

Näin syntyi Yleisradio, joka aloitti lähetyksensä heti vuonna 1926 (Viljakainen 2004, 39). Yleisradion aloittaessa radioinnin kanavia oli vain yksi, ja sen lähetyksajat noudattelivat aluksi Suomen Radioyhdistysten käytäntöä, jossa ohjelmalähetystä kuultiin erikseen aamuisin ja iltaisin. Kokopäiväistä lähetystä niin kutsutulla Yleisohjelmalla ei siis ollut. Ohjelmaa kuultiin aluksi neljänä päivänä viikossa, tiistaisin, torstaisin, lauantaisin ja sunnuntaisin. Jo joulukuussa siirryttiin kuitenkin päivittäiseen ohjelmalähetykseen. (Lyytikäinen & Vihavainen 1996, 32–35, 103.)

1930-luvulla radio vakiinnutti asemansa, ja erityisesti vuosikymmenen loppu ennen talvisotaa oli radion kulta-aikaa. Ohjelmisto muodostui tuohon aikaan muun muassa STT:n uutisista, musiikkiohjelmista, kuunnelmista ja keskusteluohjelmista (Viljakainen 2004, 60). Sotien aikana Yleisradiolla oli tärkeä rooli yhteiskunnassa, sillä se hoiti tiedottamisen ja uutisoiminnan laajamittaisesti kaikkien kuultaville (Viljakainen 2004, 69).

Vuoden 1960 syksyllä koettiin merkittävä uudistus, kun Rinnakkaisohjelma aloitti toimintansa. Kaksikielisillä alueilla oli tarjolla ruotsinkielisiä kuuntelijoita varten erillinen ulaverkko, joka lähetti ruotsinkielistä ohjelmaa muutaman tunnin illassa. Nopeasti tätä kapasiteettia ruvettiin täyttämään myös suomenkielisellä ohjelmalla. (Salokangas 1996,

32–33.) Vuonna 1963 radion lähetyksikää lisättiin ja ohjelmaa alettiin lähettää aamu-kuudesta puoleen yöhön (Yle 2011).

1970-luvulla aloitettiin Suomen ensimmäinen paikallisradio, kun Ylen aikainen aloitti toimintansa pääkaupunkiseudulla vuonna 1975. (Yle 2011). Ylen aikaista seurasivat vuonna 1982 Turkuun ja Tampereelle perustetut paikallisradiot (Salokangas 1996, 302). Vuonna 1985 näiden rinnalle tuli myös kaupallisia paikallisradioita, jolloin Yleisradion radiomonopoli murtui (Viljakainen 2004, 164).

Yleisohjelma ja Rinnakkaisohjelma tulivat tiensä päähän vuonna 1990, kun suuressa kanavauudistuksessa luotiin kolme suomenkielistä radioverkkoa.

Ylen Ykkösestä tehtiin pienten yleisöjen kulttuurikanava, joka lähetti ohjelmia... Radiomafian tuli olla nuorisokanava, uusi sekä yleisöprofiililtaan että muodoltaan: ei ohjelmia vaan lähetyksivirtaa. Radio Suomen lähetettäväksi linjattiin alueohjelmat sekä valtakunnallista suuren yleisön ohjelmaa. Vanhassa järjestelmässä nämä olivat pääasiassa rinnakkaisohjelmassa. (Salokangas 1996, 379.)

Vuoden 2003 alussa suomenkieliset radiokanavat uudistuivat jälleen, kun YLE Radio 1, YleX, YLE Radio Suomi ja YleQ aloittivat toimintansa. (Yle 2011).

Vuonna 1998 Yleisradio sai ensimmäisen digitaalisen radiokanavansa, kun Radio Peili aloitti toimintansa. Kanava lähetti päivisin puhetta ja öisin musiikkia. Vuoden 1999 alusta aloittivat myös digikanavat Radio Aino ja Ylen Klassinen. (Viljakainen 2004, 180–181.) Digitaalinen jakelu ei kuitenkaan ottanut tuulta alleen, ja se lopetettiin varsin nopeasti. Radio Peili sai kuitenkin muutamia irtotäjiuksia pääkaupunkiseudulta, Turusta, Tampereelta, Kuopiosta ja Jyväskylästä (Vuohelainen 2013). Vuonna 2003 Radio Peilin nimi muuntui muotoon YLE Radio Peili, joka puolestaan muutti nimensä YLE Puheeksi vuoden 2009 alusta. Viimeisimmässä kanavauudistuksessa vuoden 2012 alussa kanava muuttui valtakunnalliseksi ja nimeä hienosäädettiin muotoon Yle Puhe. (Vuohelainen 2013).

Myös sisällössä tapahtui suuri muutos, kun kaikki tapahtumaurheilulähetykset siirtyivät Radio Suomesta Yle Puheeseen. Urheilu kuului valtakunnallisesti suuren yleisön ohjelmaan ja oli vuoden 1990 kanavauudistuksesta asti sijainnut Radio Suomessa. Tässä työssä tutkin tuota muutosta ja sitä, miten se vaikutti Yle Urheilu toiminta- ja työtapoihin.

3 Radiourheilulla pitkä historia Yleisradiossa

Yleisradio on lähettänyt urheilua radiossa yhtiön perustamisesta saakka. Urheilu on jakautunut radiossa käytännössä alusta asti kolmeen erilaiseen kategoriaan: uutisiin, taustoittaviin ohjelmiin ja tapahtumiin. Olympialaisten kaltaiset suur tapahtumat ovat aina olleet radiourheilun kohokohta, johon on käytetty paljon lähetystunteja 1930-luvulta lähtien. Urheilu-uutiset olivat pitkään radiouutisten seassa, mutta nykyään niillä on vuonna 1960 perustetun Urheiluradion myötä oma paikkansa radion ohjelmakartoissa. Taustoittavalla puolella Taustapeili nostaa tasaisin väliajoin myös ajankohtaisia urheiluasioita esille ohjelmassaan.

3.1 Tahko Pihkala avasi pelin

Urheilu kuului Yleisradion ohjelmistoon aivan sen alkuhetkestä lähtien. Jo aivan ensimmäisiin lähetyksiin vuonna 1926 sisältyi maisteri Lauri ”Tahko” Pihkalan urheiluaiheisia esitelmiä. Urheilu-uutiset kuuluivat alusta lähtien myös uutisten yhteyteen. Urheilun mahdollisuudet radiossa nähtiin erinomaisina, sillä tulosten lisäksi myös tunnelmia pystyttiin välittämään suorina lähetyksinä paikan päältä. Tämän takia urheiluselostusten sisällyttäminen ohjelmistoon edisti myös radiovastaanotinten leviämistä, ja ennen merkittäviä urheilutapahtumia radioiden myynnissä huomattiinkin selvää nousua. (Lyytinen & Vihavainen 1996, 103.)

Selostusten laadun takaamiseksi Yleisradio kiirehti tarvittavien järjestelyjen, esimerkiksi selostamoiden rakentamisen kanssa tärkeille paikoille kuten Eläintarhan urheilukentälle Helsinkiin. Ensimmäinen radiossa lähetetty suururheilutapahtuma oli vuoden 1929 Suomi–Ruotsi-yleisurheilumaaottelu, joka lähetettiin 7. ja 8. syyskuuta. Muita varhaisia suururheilutapahtumia Yleisradiossa olivat Ounasvaaran kisat, Vasa-hiihto ja yleisurheilun Suomen mestaruuskilpailut Tampereelta. Myös kansallispeli pesäpallo pääsi mukaan radioon jo vuonna 1932. (Lyytinen & Vihavainen 1996, 103.)

Urheiluohjelmien määrä lisääntyi 1930-luvulla huomattavasti, kuten oheinen taulukko osoittaa.

Taulukko 1. Urheilukilpailujen selostukset vuosina 1930–1939 (Lyytinen & Vihavainen 1996, 108).

Vuosi	Selostusaika	Osuus ohjelma-ajasta
1930	13 h 50 min	0,8 prosenttia
1931	13 h 50 min	0,8 prosenttia
1932	21 h 25 min	1,1 prosenttia
1933	40 h 05 min	2,1 prosenttia
1934	34 h 55 min	1,8 prosenttia
1935	54 h 55 min	2,4 prosenttia
1936	54 h 15 min	1,9 prosenttia
1937	51 h 10 min	1,5 prosenttia
1938	51 h 10 min	1,5 prosenttia
1939	48 h 50 min	1,3 prosenttia

Selostusten ja urheilu-uutisten lisäksi radiossa esitettiin 1930-luvulla myös voimistelu- ja urheiluaiheisia esitelmiä, pakinoita, haastatteluja ja keskusteluja (Lyytinen & Vihavainen 1996, 108).

Sotavuosina urheilujournalismin kehitys pysähtyi, mutta sodan jälkeen se kohosi nopeasti sotaa edeltäneeseen asemaansa. 1950-luvun puolivälissä radio sai uuden kilpailijan sanomalehdistön rinnalle, kun television koelähetykset aloitettiin. Koevaiheeseen sijoittunut ensimmäinen urheilutapahtuman suora televisiointi oli vuoden 1957 helmikuussa Helsingin olympiastadionilla pelattu MM-jääpallo-ottelu Suomen ja Ruotsin välillä. Vuonna 1960 televisioitiin ensimmäisen kerran olympialaiset Roomasta. Noiden kisojen nähtiin vauhdittaneen television katselulupien määrän kasvua ja sitä kautta television läpimurtoa. (Ilmanen & Vehmas 2012, 284–285.)

3.2 Urheiluradio toi lisää lähetysaikaa

1950-luvulla Yleisradion urheilulähetys oli perustyyppiltään kilpailun huippukohdat sisältävä jälkilähetys, sillä Yleisradiolla oli vaikeuksia päästä sopimukseen lajijärjestöjen kanssa suorien lähetysten rahallisista korvauksista. 1950-luvulla kilpailulähetyksiä oli noin sata vuodessa, ja ne olivat keskimäärin 17–18 minuuttia pitkiä. Olympiavuosina lukemat olivat normaalia suuremmat. (Salokangas 1996, 80.)

Vuonna 1960 lähetysten määrä nousi lähes kolmeen sataan, vaikka tunneissa jäätiin olympiavuoden 1952 lukemista. Vaikka myös 1960 oli olympiavuosi, niin merkittävämpi osa kasvusta tuli Urheiluradion perustamisesta. (Salokangas 1996, 80.)

Se oli 10–15 minuutin mittainen erikoislähetys sunnuntaisin iltapäivällä ja illalla sekä erityisen vilkkaana urheilukautena myös lauantain myöhäis-iltana. Lisäksi urheilu oli tietenkin koko ajan huomioitu Päivän peilissä ja muissa ajankohtaisissa vakio-ohjelmissä. (Salokangas 1996, 80.)

Myös urheiluun käytetty aika lähes kaksinkertaistui 1950-luvun jälkipuoliskoon verrattuna, kun se nousi sadan tunnin kieppeille. (Salokangas 1996, 80.)

Urheiluradio säilyi vuoden 2012 alussa tehdyssä kanavauudistuksessa yhä Radio Suomessa. Sitä lähetetään nykyään jokaisena viikonpäivänä. Viikolla lähetyksiä on yhteensä kahdeksan ja viikonloppuna kuusi. (Yle verkkolähde 2013). Urheiluradio lähetetään nykyään pääosin uutisten vanavedessä.

Satunnaisesti valittujen vanhojen Katso-lehtien ohjelmatietoja tutkimalla huomasin, että urheilu mainitaan varsin harvoin 1960-luvun ohjelmatiedoissa. Se painottui viikonloppuihin ja urheilun suur tapahtumiin. Rinnakkaisohjelman alettua kanava sai oman osansa urheilusta, kun sieltä tuli esimerkiksi Päivän urheilutuloksia (Katso 34/1966, 37) ja SM-viestinjuoksut (Katso 28/1969, 32). Viikonloppuisin lähetettävä Urheiluradio ja esimerkiksi yleisurheilun vuoden 1966 EM-kilpailut Budapestistä lähetettiin kuitenkin yhä Yleisohjelman taajuuksilla (Katso 35/1966, 47). 70-luvulle siirryttäessä Rinnakkaisohjelmalla aloitettiin uusi sunnuntaisin lähetettävä Musiikkia ja urheilua -ohjelma (Katso 36/1971, 35).

Vuodesta 1982 eteenpäin radiourheilun historian tulkitseminen helpottuu, sillä radiourheilun ja myöhemmin Yle Urheilun pitkäaikainen assistentti Hannele Kurvi on pitänyt virassa aloitettuaan päiväkirjaa jokaisen päivän radiolähetyksistä. Esimerkiksi vuonna 1982 Urheiluradiot olivat muuttuneet kerran päivässä lähetettäväksi ohjelmiksi Yleisohjelman taajuuksilla. Rinnakkaisohjelman puolella tuli yhä enemmän suuria urheilutapahtumia kuten jääkiekon MM-kilpailut, mutta myös Yleisohjelma sai oman osansa tapahtumista esimerkiksi lentopallon MM-kilpailujen muodossa. Musiikkia ja urheilua oli 1980-luvulla saanut lähetyksia myös lauantailta. Vuoden 1982 päiväkirjassa päivittäinen urheilutoimituksen tekemä lähetys oli myös aamuisin lähetettävä viisiminuuttinen jumppahetki. (Kurvi 1982.)

Olympiavuonna 1984 järjestettiin sekä talvi- että kesäolympialaiset ja molemmat lähetettiin laajoina tuotantoina Rinnakkaisohjelman puolella (Kurvi 1984). Tapahtumaurheilun ulkopuolella päivittäistä urheilutarjontaa olivat arkisin aamujumppa, taukojumppa ja illan Urheiluradio, joiden lisäksi viikonloppuisin kuultiin kahdesti Musiikkia ja urheilua -ohjelmaa. (Kurvi 1987).

3.3 Vuoden 1990 kanavauudistuksessa urheilu yhdelle kanavalle

Vuoden 1990 kanavauudistuksen jälkeen koitti uusi aika, kun kahden kanavan sijaan urheilulla oli enää yksi kanava, Radio Suomi, käytössään. Kanavauudistuksen myötä Urheiluradioiden määrä kasvoi huomattavasti. Arkisin kuultiin kaksi lähetystä kello 20.10 ja 21.10. Lauantaisin lähetyksiä oli kolme ja sunnuntaisin peräti viisi. Myös Musiikkia ja urheilua -ohjelma oli yhä osa viikonloppujen lähetyksiä. Tapahtumaurheilu siirtyi luonnollisesti kokonaisuudessaan Radio Suomen taajuuksille. (Kurvi 1990.)

Vuonna 1991 sunnuntaisten Urheiluradioiden määrää pudotettiin, ja syksyllä 1991 sunnuntain urheilulähetykset siirtyivät pääosin Urheilusunnuntai -ohjelman alle. Ohjelma sai sunnuntai-iltapäivästä lähes neljä tuntia lähetyksaikaa. Samana vuonna aloittivat myös eri palloilulajien kuten jääkiekon, jalkapallon ja pesäpallon ympärille rakennetut palloilukierrokset. Ne kestivät noin kolme tuntia iltaa kohden ja lisäsivät etenkin arki-iltojen ohjelma-aikaa huomattavasti. (Kurvi 1991.)

Olympialaisten aikaan urheilu käytännössä valloitti koko Radio Suomen. Esimerkiksi tiistaina 28. heinäkuuta vuonna 1992 Barcelonan olympialaisista lähetettiin pienten taukojen kanssa ohjelmaa aamukuudesta yhteentoista asti illalla (Kurvi 1992). Vuonna 1994 arkipäivät saivat yhden Urheiluradion lähetyksen lisää (Kurvi 1994).

Vuoden 1995 marraskuussa Urheiluradiot kokivat seuraavan suuren muutoksensa, kun ne siirtyivät lähetettäväksi säännöllisesti ennen tasan uutisia. Aiemmin pääosin kymmenminuuttiset lähetykset kutistuivat viisiminuuttisiksi, mutta lähetyksiä oli päivittäin peräti kymmenen, johon kuului myös illan 17 minuuttia kestävä pidempi lähetys. Viikonloppuisin Urheiluradioita saattoi parhaimmillaan olla jopa 13 kappaletta. (Kurvi 1995.)

Vuonna 2003 arkipäivien Urheiluradioiden määrä laski muutamalla, ja aamun ensimmäiset lähetykset tyypistyivät yksiminuuttisiksi urheilukatsauksiksi (Kurvi 2003). Lisäksi urheilutoimitus joutui tottumaan uusiin toimintatapoihin, kun Urheiluradion vetäjä alkoi

kommunikoida lähetyksessä Radio Suomen kanavajuontajien kanssa Urheiluradioiden yhteydessä (Tapola, haastattelu 2013). Vuodelle 2004 urheilu sai yölähetuksiin muutamia uusintapaikkoja (Kurvi 2004). Vuonna 2006 Urheiluradioiden määrää vähennettiin jälleen, kun arkisin lähetettiin enää kuusi lähetystä ja viikonloppuisin kahdeksan.

Askel lähemmäs nykyisiä Urheiluradion lähetyksaikoja otettiin vuoden 2007 elokuussa, kun viittä vaille lähetetyistä Urheiluradioista luovuttiin ja ne siirtyivät suurimmalta osin tasan uutisten perään. Lähetykset myös typistyivät isolta osin kolmeminuuttisiksi. Samalla myös varhaisaamun lähetykset loppuivat. (Kurvi 2007.) Vuonna 2008 aamuun lisättiin kuitenkin jälleen lyhyt kahden minuutin lähetys (Kurvi 2008).

Vuoden 2012 kanavauudistuksen jälkeen Urheiluradiot saivat nykyisen muotonsa, jossa lähetyksiä on arkisin kahdeksan kappaletta ja viikonloppuisin kuusi (Kurvi 2012). Yle Puheessa urheilua pyritään puolestaan tarjoamaan joka ilta jossakin muodossa. Taapahtumaurheilun puuttuessa iltoja on pyritty täyttämään vähintään tunnin mittaisella Urheiluilalla. Vuonna 2012 käytännössä jokainen ilta tarjosi jotakin urheilua, mutta vuoden 2013 kalenterista löytyy myös yhä useammin tyhjiä iltoja. (Kurvi 2012–2013.)

Seuraavan sivun kuvioon on tiivistetty Yleisradion radiourheilun historian tärkeimmät vaiheet vuosikymmenittäin.

Kuvio 1. Yleisradion radiourheilun historian vaiheet vuosikymmenittäin.

On sinällään mielenkiintoista, että urheilu on vaihtanut paikkaa useampaan otteeseen, vaikka sitä on jo 1920-luvulta asti pidetty radiolle ominaisena ja hyvänä sisäänheittotuotteena. Toisaalta ympäröivä maailma on myös tänä päivänä muuttunut. Ennen ihmiset ostivat radioita kuullakseen urheilua, nyt he ostavat kanavapaketteja nähdäkseen urheilua.

3.4 Olympialaiset radion suurtahtumina

Olympialaiset ovat olleet lähes Yleisradion alusta asti urheilun kulmakivi radiossa urheilu-uutisten ohella. Ensimmäiset selostetut olympialähetykset tulivat vuoden 1936 talvikisoista Saksan Garmisch-Partenkirchenistä. Tuolloin selostajan virkaa hoiti Suomen Urheilulehden toimittaja Harri Eljanko. Kesällä 1936 Berliinin olympialaisiin lähti jo kuusi tekijää. Vain Yhdysvalloista lähetettiin Suomea enemmän edustajia. (Virtapohja 1998, 72–73.)

Yleisradion alkutaipaleen mittavin urakka oli Helsinkiin suunnitellut vuoden 1940 olympialaiset. Suomi sai kisat järjestettäväkseen sen jälkeen, kun Japani joutui Kiinan sotaretkensä takia luopumaan niistä. Radioinnin lisäksi Yleisradion oli suunniteltava myös televisiointi, mikä oli yhtiölle aivan uudenlainen haaste. (Lyytinen & Vihavainen 1996, 106.)

Eduskunta myönsi Yleisradiolle järjestelytoimikunnan tekemien laskelmien perusteella 800 000 markan määrärahan erinäisiä menoja, kuten kaluston hankintaa ja henkilömenoja varten. Lisäksi Yleisradio hankki omasta takaa 1 450 000 markan arvosta teknillisiä laitteita. (Lyytinen & Vihavainen 1996, 107.)

Olympialaisten ajankohdaksi oli säädetty 20.7–4.8.1940, ja syyskuun alkuun 1939 mennessä kisoihin oli ilmoittautunut radiotekijöitä 15 maasta yhteensä 44 kappaletta. Ulkomaan radiointeihin oli varattu seitsemän ääniautoa. Teknisiä laitteita ehdittiin lopulta hankkia niin, että Yleisradio onnistui hyvin kesällä 1939 pidettyjen esikisojen radioinnissa. Lopulta tuo kalusto joutui kuitenkin toisenlaiseen käyttöön, kun Venäjä hyökkäsi Suomeen marraskuun lopussa 1939. Juuri tuon hankitun kaluston katsotaan olleen syynä siihen, että Talvisodan laajamittainen tiedotustoiminta onnistui Yleisradiolta hyvin. (Lyytinen & Vihavainen 1996, 107–108.)

Lopulta olympialaiset saatiin Helsinkiin vuonna 1952, ja olympiaradioinnista tuli Yleisradion siihenastisen historian suurin urakka. Helsinkiin tuli 144 selostajaa 40 eri maasta, ja lähetysten määrä oli 1474 (Ilmonen 1996, 72).

Olympialaiset ovat nykyhetkeen asti pysyneet radiourheilun hittituotteena ja isona panostuksen kohteena. Vuoden 2012 Lontoon olympialaiset olivat Yle Puheen historian ensimmäiset olympialaiset, ja olympia-aiheista ohjelmaa lähetettiin yli 200 tuntia reilun kolmen viikon aikana. (Vuohelainen 2013b.)

3.5 Sinivalkoiset äänet urheilun vetureina radiossa

Tapahtumaurheilulähetysten selostajat olivat Yleisradion historian alkuvuosina suuressa roolissa luomassa radiourheilun identiteettiä etenkin oman persoonallisuutensa kautta. Alkuaikojen selostajat olivat tunnettuja radioääniä, jotka saivat oman osansa myös julkisuudesta.

Urheiluselostuksista vastasivat alkuvaiheessa Martti Jukola ja Pekka Tiilikainen. Ruotsinkielisestä tuotannosta vastasivat alussa Enzo Sevón ja Lars von Willebrand. Jukolan selostus vuoden 1936 Berliinin olympialaisten 10 000 metriltä on yksi suomalaisen yleisurheilun historian riemukkaimmista tapahtumista, kun Ilmari Salminen, Arvo Askola ja Volmari Iso-Hollo ottivat kolmoisvoiton. (Lyytinen & Vihavainen 1996, 104.)

Nyt lähti Salminen vetämään oikein kovasti, pian alkaa viimeinen kierros, Iso-Hollo - nyt Murakoso pikkuisen jää, Askola seuraa, Iso-Hollo kolmantena, nyt Murakoso on kymmenen metriä jo jäänyt, nyt kello soi, alkaa viimeinen kierros, Murakoso jää, Murakoso jää, nyt on kymmenen metriä väliä jo, Salminen lähti vetämään, kolmoisvoitto näyttää tulevan Suomen....Salminen voitti, metrin hävis Askola, Iso-Hollo on kolmantena, noin kymmenkunta metriä jäljessä, Murakoso neljäntenä (Lyytinen & Vihavainen 1996, 104, ote Jukolan selostuksesta.)

Vaikka Jukola oli ensimmäinen urheilua Yleisradiossa selostanut, tuli Tiilikaisesta nopeasti Yleisradion pääselostaja. Vaikka hän teki ohjelmia monista aiheista, tunnettiin hänet parhaiten urheiluselostajana. Hänen lisäksi urheilua selosti liuta avustajia, jotka olivat päässeet mukaan Helsingin olympialaisia edeltäneeltä selostuskurssilta. Yksi heistä oli Paavo Noponen, joka nousi nopeasti Tiilikaisen kakkosmieheksi. Suomalaiset oppivatkin nopeasti pitämään lähes itsestäänselvyytensä, että kaksikko selosti koteihin urheilun suurtapahtumien tunnelmat. Ruotsinkielisellä puolella samanlaisesta asemasta nautti Enzo Sevón, joka siirtyi ennen vuoden 1952 olympialaisia Yleisradion

vakituiseksi työntekijäksi Hufvudstadsbladetin urheilutoimituksen päällikön paikalta. (Salokangas 1996, 82.)

Tiilikaisen ja Noposen jälkeen seuraava suuri urheilun radioääni oli Raimo ”Höyry” Häyrinen, joka selosti olympialaisia 60-luvulta lähtien aina vuosituhannen vaihteen kynnykselle (Salokangas 1996, 243 & 368).

4 Miten ja miksi Yle Puheen vuoden 2012 kanavauudistus tapahtui?

Yleisradio toteutti vuoden 2012 alussa viimeisimmän kanavauudistuksensa, kun Yle Puheesta tuli neljäs valtakunnallinen radiokanava. Aiemmin kanava oli ollut Yleisradion mittakaavassa vain osavaltakunnallinen, sillä sen kuuluvuusalueessa oli selkeitä aukkoja esimerkiksi Etelä-Suomessa (Keskitalo, haastattelu 2013). Kanavauudistuksen keskeisin motiivi oli 30–45-vuotiaiden radiokuuntelijoiden tavoittaminen. Yleisradiossa koettiin, että vanhemman väen suosiossa olevan Yle Radio 1:n ja nuorisokanava YleX:n välissä oli ikäkuoppa, jota pyrittiin kanavauudistuksella paikkaamaan. (Yle 2012b.)

4.1 Puheradio suunnitelmissa pitkään

Yle Puheen kanavapäällikkönä vuoden 2012 kanavauudistuksen aikaan toiminut Heikki Vuohelainen muistaa käyneensä ensimmäisiä keskusteluja puheradion aloittamisesta Yleisradiossa jo vuonna 1994, kun hän oli silloisen toimialajohtajan Tapio Siikalan valitsemassa Radio Suomen suunnitteluryhmässä. Tuolloin suunnittelupäällikkönä radion alue- ja uutisyksikössä toiminut Vuohelainen oli vierailut Yhdysvalloissa NAB:in (National Association of Broadcasting) radioseminaarissa, jossa radion tekijät kokoontuivat joka syksy jakamaan näkemyksiään.

Vuohelainen oli huomannut jo tuolloin, että puheradiot olivat nouseva trendi Yhdysvalloissa. Toimialajohtaja Siikala valmisteli samaan aikaan esitystä siitä, millaisia uusia radiokanavia Yleisradio voisi tehdä digitaaliseen jakeluun.

Hän sitten pyysi minulta taustamuistiota, että mitä olen Yhdysvalloista saanut irti. Minä sitten painotin sitä, että tällainen puheradion tyyppinen formaatti. Se oli sellainen kahden liuskan muistio, ei ollut aikaa tehdä sitä. Eräällä tavalla se oli enakoiva dokumentti. Se jotenkin jäi muhimaan sieltä lähtien ja se on varmaan ollut minun ajatuksissani enemmän kuin joidenkin muiden. (Vuohelainen, haastattelu 2013).

Ajatus jäi pitkäksi aikaa vain takaraivoon hautumaan, mutta vuonna 2003 otettiin Vuohelaisen mukaan seuraava suuri askel kohti valtakunnallisen puheradion aloittamista, kun Yleisradiossa tehtiin uusi radiokanavien strategiapäätös, joka loi perustan neljännelle suomenkieliselle radiokanavalle. Tuo päätös oli Vuohelaisen mukaan YLE Radio Peilin kannalta tärkeä hetki, kun kanava nostettiin ajatuksissa muiden rinnalle.

Ilman ongelmia muutosprosessi ei kuitenkaan edennyt, ja Yle Puhetta edeltänyt YLE Radio Peili oli kahteen otteeseen lakkautusuhan alla. Ensin sitä kaavailtiin perinteisen radioverkon sijaan uudenlaisen nettiradion ensimmäiseksi tuotteeksi ja myöhemmin kanava oli kaatua taloudellisista syistä. (Vuohelainen, haastattelu 2013.)

Vaikeuksista kuitenkin selvittiin, ja kanava sai jatkaa. Vuoden 2010 kesällä Vuohelainen muistaa ehdottaneensa Yleisradion toimitusjohtajana aloittaneelle Lauri Kiviselle ideaa puheradiosta. Tuore toimitusjohtaja nostikin idean myöhemmin esiin, kun Yle Urheilun seminaarissa saman vuoden joulukuussa käsiteltiin tapahtumaurheilun radiointiin liittyviä ongelmia. Kivinen oli tuolloin ulkopuolisena kuuntelijana kertonut Yle Urheilun toimitukselle suunnitteilla olevasta valtakunnallisesta puheradiosta.

Se jotenkin jäi Markku Jylhäsalon (Yle Urheilun päällikkö) ja hänen esikuntansa mieleen ja sitten käynnistyi taas uudestaan se ajattelu, että mitä jos siirrettäisiin urheilu uudelle kanavalle ja annettaisiin sille juuri se pelitila, mitä se tarvitsisi. (Vuohelainen, haastattelu 2013.)

4.2 Puhelinlangat laulaa -ohjelma laittoi pyörät pyörimään

Tapahtumaurheilu oli ollut osa Radio Suomen ohjelmistoa vuoden 1990 suuresta kanavaudistuksesta asti ja se oli käytännössä siitä asti kohdannut ja toisaalta aiheuttanut ongelmia ohjelmakartassa. Radio Suomi oli uutisradio, jossa lähetettiin tasatunnein uutiset, minkä lisäksi myös merisää, maakuntauutiset ja viranomaistiedotukset pilkkoiivat urheilulähetyksiä. Toisaalta suurten urheilutapahtumien kuten olympialaisten aikaan aamupäivisin ohjelmaa tuottavat maakuntatoimitukset joutuivat usein väistymään urheilun tieltä.

Ongelmien kanssa elettiin pitkään, mutta vuonna 2010 kaksi suurta tekijää joutuivat lähes peruuttamattomasti törmäyskurssille. Radio Suomessa oli kuultu lähes 20 vuotta selostuksia jääkiekon SM-liigasta, jonka pelipäivät olivat aiemmin noudatelleet pääosin rytmiä tiistain, torstain ja lauantain välillä. Vuonna 2010 SM-liiga päätti kuitenkin ottaa

myös perjantain säännönmukaisesti pelipäiväkseen. Radio Suomessa perjantain ohjelmistoon oli puolestaan kuulunut jo yli 40 vuotta Puhelinlangat laulaa -ohjelma, joka tavoitti yli 300 000 kuulijaa viikoittain (Keskitalo, haastattelu 2013).

Jääkiekon lähettäminen Puhelinlangat laulaa -ohjelman päällä aiheutti valtavan palauteryöpyn klassikko-ohjelman kuuntelijoilta, ja lopulta Radio Suomessa jätettiin Vuohelaisen mukaan kylmästi useita kymmeniä SM-liigan pelipäiviä väliin tämän päällekkäisyyden takia. Tämä ei tietenkään ollut hyvä asia urheilun näkökulmasta, sillä Jääkiekkokierros oli tuolloin muodostunut perinteikkääksi urheiluohjelmaksi, joka takasi tunnelmat jokaiselta SM-liigakierrokselta. Keskitalon mukaan Puhelinlangat laulaa oli siinänsä vain ”yksi rikka rokassa”, mutta siinä konkretisoitui oivallisesti urheilun ja uutisradion ristiriita.

4.3 Vuoden 2011 päätös mahdollisti uudistuksen

Vuohelainen oli puhunut urheilun siirtämisestä puheradiokanavalle vuodesta 1994 lähtien ja tehnyt siitä alustavia suunnitelmia useamman kerran. Ensimmäisen kerran ajatus esiteltiin kuitenkin yhtiön henkilöstölle vasta 24. maaliskuuta vuonna 2011. Keskitalonkin mukaan kanavaudistus oli ollut suunnitelmissa jo aiemmin, mutta vasta kanavan valtakunnallistamisen varmistuminen vuoden 2011 keväällä käynnisti muutosprosessin. Tuolloin Keskitalo sai yrityksen ylimmältä johdolta tiedon, että Yleisradiolla on tarvittavat taajuudet käytössä ja myös ylimmän johdon lupa ottaa ne käyttöön.

Sehän tietenkin jonkin verran lisäsi radiojakelukustannuksia, mutta se nähtiin järkevänä. Sehän sinällään oli jo varsin historiallinen päätös, että Yleisradio otti neljännen valtakunnallisen radiokanavan. (Keskitalo, haastattelu 2013.)

Tuolloin ensimmäinen kysymys oli Keskitalon mukaan, mitä sisältöä halutulle kohde-ryhmälle aiottiin tarjota. Tarjonnan määrittämisen jälkeen huomioon otettiin reunaehdot, joista yksi suurimmista oli talous. Esimerkiksi musiikkikanavan perustaminen 30–40-vuotiaille ei tullut kysymykseen, sillä tekijänoikeuskustannuksiin olisi tullut merkittävä muutos. Toisaalta myös Vuohelaisen jo vuonna 1994 huomaama puheradioiden trendi oli jatkunut aina 2010-luvulle asti.

Suomen radiokartalta puuttui kokonaan pelkästään puheeseen keskittyvä kanava. Maailmalla on vuosikausia näkynyt, että puhekanavat menestyvät todella hyvin. Meillä Suomessa ei ollut yhtään sellaista. Hyvin luontevalla tavalla syntyi sellainen päätös, että synnytämme tästä Suomen ensimmäisen puhekanavan. (Keskitalo, haastattelu 2013.)

Päätöksen tultua Vuohelaisen jo vuonna 2007 tekemät ensimmäiset suunnitelmat kaitettiin jälleen esiin, ja kanavauudistuksen suunnittelu alkoi täydellä teholla vuoden 2011 elokuussa. Vuohelaisella oli omien sanojensa mukaan iso rooli etenkin oman komentoketjun ulkopuolelle suuntautuvassa työssä. Hän oli myös seurannut Radio Suomen leivissä lähes 20 vuotta urheilun tasapainottelua uutisradion seassa, joten hän tiesi pääpiirteittäin mitkä urheilun ongelmat olivat ja miten ne voitaisiin uudessa puhe-radiossa välttää.

Päätös tapahtumaurheilun siirtämisestä oli periaatteessa kaikkien kolmen toimijan (Radio Suomi, Yle Urheilu, Yle Puhe) kannalta edullinen, kun kaksi ensimmäistä pääsivät eroon aikataulujen keskinäisistä ristiriidoista, ja viimeinen sai ison ohjelmakokonaisuuden, jonka katsottiin tuovan haluttua kohdeyleisöä kanavalle. Tapahtumaurheilun siirtäminen oli kuitenkin suuren strategisen päätöksen sijaan ehkä enemmänkin käytännön järjestely, sillä urheiluhan oli puhetta eli samaa formaattia kuin valtakunnalliseksi muuttunut kanava.

4.4 Kanavauudistus aiheutti palauteryöpyn

Tapahtumaurheilu oli ennen kanavauudistusta varsin suuri kokonaisuus Radio Suomen illoissa. Kanavauudistuksen jälkeen Radio Suomeen ei Keskitalon mukaan tuotu mitään yhtä massiivista palasta tilalle, vaan pienempiä musiikki- ja kulttuurikontaktiohjelmiä sekä aiemmin eri ohjelmapaikoilla lähetettyjä ohjelmia.

Yle Puheessa muutos oli sen sijaan suurempi, kun paljon ohjelma-aikaa vievä urheilu tuli mukaan ohjelmistoon. Toisaalta tässäkin ei ollut Keskitalon mielestä kyse kovin radikaalista muutoksesta, sillä Yle Puheen illoissa ei aiemmin ollut juuri ollut omaa sisältöä, joten tapahtumaurheilu vei tilaa lähinnä muiden radio- tai televisiokanavien puheohjelmien uusinoilta.

Monille vannoutuneille Yle Puheen kuuntelijoille muutos kuitenkin näyttäytyi aivan erilaisena. Timo Mäkinen aloitti vuoden 2011 viimeisenä päivänä nettiadressin, jonka tavoitteena oli saada urheilu pois Yle Puheesta. Adressi keräsi 1668 allekirjoitusta ja se on kerännyt yhteensä 227 kommenttia.

Yle Puhe on ollut (Yleis)radion parasta antia viime vuodet: Poleemista keskustelua, yleissivistäviä ohjelmia, huumoria, väittelyä ja muuta mielenkiintoista. Urheilu sopii tähän kokonaisuuteen yhtä hyvin kuin saippua viiniin. Olen innokas urheilun ystävä ja seuraan muutamia lajeja säännöllisesti, mutta en silti sotkisi urheilulähetysä Yle Puheen sisältöön. (Adressit.com 2012, nimimerkki Vieras.)

Uudistuksen vastustajat eivät siis niinkään ajatelleet olivatko ohjelmat uusintoja vai omaa tuotantoa, vaan monille heistä urheilu ei genrenä sopinut muiden puheohjelmien sekaan. Vuohelaisen mukaan kuuntelijoilla menivät kuitenkin hieman puurot ja vellit sekaisin, kun he halusivat kanavansa lähettävän käytännössä pelkästään Yle Radio 1:n puheohjelmien uusintoja. Vuohelaisen mielestä Yle Puhe joutui tavallaan jopa vaihtamaan osan vanhasta yleisöstään uuteen kanavauudistuksen myötä.

Se uskollisten joukko oli hyvin närkästynyt urheilun tulemisesta, koska niistä aika suuri osa oli niitä ihmisiä, jotka eivät suinkaan halunneet seurata urheilua. He omistivat Yle Puheen kanavana ja kokivat, että heiltä viedään se pois, kun urheilu pakkosijoitetaan sinne. (Vuohelainen, haastattelu 2013.)

4.5 Urheiluradio ja Taustapeili säilyivät Radio Suomessa

Yle Puheen kanavauudistus toteutettiin 1. tammikuuta vuonna 2012, jolloin kanava muuttui valtakunnalliseksi ja tapahtumaurheilulähetykset kuten jääkiekko- ja jalkapallokierrokset, olympialaiset, hiihtolajit ynnä muut siirtyivät Radio Suomesta uudelle valtakunnalliselle kanavalle. Urheilu ei kuitenkaan kokonaan poistunut Radio Suomesta, sillä urheilu-uutisia kertovat Urheiluradiot ja syvällisempää asiaa urheilusta kertova Urheilun Taustapeili jäivät yhä Radio Suomen ohjelmistoon (Yle 2012b).

Keskitalon mukaan oli tärkeää säilyttää niin sanottu tulosurheilu myös Radio Suomen ohjelmistossa, sillä esimerkiksi jääkiekko- ja jalkapallokierrosten lopputulokset kuuluvat hänen mielestään yleissivistävään uutispalveluun.

Koska Radio Suomi on uutis- ja ajankohtaispalvelu, jonka lupaus on, että kun maakunnassa, maassa tai maailmalla tapahtuu jotain, niin me kerromme sen. Tällä logiikalla ajattelen, että esimerkiksi jääkiekko ja jalkapallokin osin ovat niin voimakkaita lajeja, että niiden lyhyt tuloskertaus ja lyhyt uutismainen estetiikka myös urheilusta kuuluu varsin luontevasti uutislähetysten perään. (Keskitalo, haastattelu 2013.)

Hän painotti samaa asiaa myös Taustapeilin kohdalla. Ohjelman ideana oli käsitellä ajankohtaisia aiheita laajasti, joten myös urheilun isot aiheet saattoivat nousta kynnyksen yli ja päästä käsiteltäväksi Taustapeiliin.

Miksi urheilu pitäisi erottaa pois? Se on paljon muutakin kuin tulos- tai tapahtumaurheilua. Se on liikuntaa, järjestöjä, politiikkaa ja henkilöitä. Se on valtavan laaja aihekokonaisuus. (Keskitalo, haastattelu 2013.)

Toisaalta Keskitalo myös muistutti eri urheilujoukkueiden roolista paikkakuntien identiteeteissä, jolloin myös maakuntaradioiden oli yhä luontevaa käsitellä niitä. Hän nosti esimerkiksi jääkiekkjoukkue Oulun Kärpät, jonka menestyessä koko Oulun kaupunki kiinnostuu jääkiekkjoukkueesta. Tällöin myös Oulun maakuntaradion on perusteltua käsitellä joukkueen pelaajia tai valmentajia esimerkiksi haastattelujen kautta.

4.6 Radiourheilun renessanssi käynnistyi takkuillen

Yle Urheilussa kanavauudistus otettiin ymmärrettävästi ilolla vastaan, sillä he pääsivät jatkossa tekemään urheilua ilman katkoja. Vuodesta 1999 asti Yleisradiossa työskennelleen ja molemmille kanaville pitkään urheilua tehneen toimittaja Nina Vanhatalon mielestä kyseessä oli urheilun kannalta jopa eräänlainen radiourheilun renessanssi.

Nyt tuntuu siltä, että ihan kuin urheilu tekisi radiossa isomman paluun, varsinkin kun muistaa sen ajan, kun tehtiin vain viisiminuuttisia eikä mitään muuta. Se paluu alkoi jo vähän Radio Suomen aikaan, mutta Yle Puhe mahdollisti sen ihan eri tavalla. Yleisurheilu ja hiihdon arvokisat ja nämä ovat aina olleet radiossa, mutta nyt on tullut paljon enemmän kaikkia lajeja, kuten vapaaottelua ja niin edelleen. On lähdetty palloiluihin enemmän mukaan ja jalkapalloa tehdään laajemmin. (Vanhatalo, haastattelu 2013.)

Toisaalta pelkästään ruusuilla tanssimista kanavauudistus ei ollut. Yle Urheilun työntekijät olivat tehneet yli 20 vuotta tiivistä yhteistyötä Radio Suomen työntekijöiden kanssa. Radio Suomessa oli monia urheilusta kiinnostuneita ihmisiä, jotka tiesivät ja tunsivat radiourheilun konseptit. Yle Puheessa monet työntekijät saattoivat sen sijaan olla juuri sen takia, ettei siellä ollut urheilua. Uudistuksen aikana kanavapäällikkönä toimineen Vuohelaisen mukaan urheilun tekeminen oli kova oppimisen paikka vanhoille työntekijöille, vaikka rutiinit tekemiseen tulivatkin nopeasti käytännön kokemuksen karttuessa.

Vuodesta 1994 asti Yleisradiossa työskennelleen toimittaja Jouko Vuolteen mielestä kanavauudistuksen lanseeraaminen ei mennyt parhaalla mahdollisella tavalla. Hänen mielestään tekeminen oli alussa huolimatonta ja väkisin kasattua. Myös tuottamisessa oli alussa ongelmia, jotka ovat kuitenkin hiljalleen korjaantuneet Sammy Väisäsen aloitettua vuoden 2012 syksyllä Yle Puheen ja Yle Urheilun välisenä tuottajana.

Siellä täytettiin tiettyjä blokkeja ohjelma-aikaa ja saattoi olla tilanne, että taustalta tuli toinen ohjelma kesken automaation takia. Yksi kaksi yllättäen alkoi jonkun haastattelu kahdeksaa yli yhdeksän keskeltä jotain ohjelmaa. Eihän se ole mitään radion tekemistä. Aivan katastrofi. Ja sitten ne sisällöt olivat, että tehtiin sinne sisälle käytännössä sitä mitä saatiin. Kasattiin kaikenlaista ja se oli hirveästi arkistomateriaalia. (Vuolle, haastattelu 2013.)

Toisaalta kanavan vaihtaminen aiheutti parantuneista lähetysolosuhteista huolimatta epäilyjä. Radio Suomessa urheilu oli kuunneltua, mutta ei ollut taattua, että ihmiset löytäisivät uudelle kanavalle ja että sen suosio pysyisi ennallaan.

Ja kun ajattelee televisiotakin, että miten vaikeaa on kaukosäätimestä valita kakkonen tai vitonen, kun Yle Femmalta tulee jotain urheilua. Sitä ei löydetä, vaikka se on lähempänä. Radio on vielä enemmän sitä, ettet lähde etsimään jotakin. (Vanhatalo, haastattelu 2013.)

5 Mikä muuttui Yle Urheilussa kanavaudistuksen jälkeen?

Yle Puheen vuoden 2011 kanavaudistuksen myötä Yle Urheilun tapahtumaurheilusisällöt siirtyivät Radio Suomesta Yle Puheeseen. Siirtyminen Puheeseen vaikutti monella tapaa Yle Urheilun toiminta- ja työtapoihin.

Puhesisältöjen määrä moninkertaistui, kun siirryttiin musiikkia soittavalta kanavalta pelkkää puhetta lähettävälle kanavalle. Lisääntyneen sisällön takia studiojuontajan vastuu kasvoi suuresti, ja häneltä vaadittiin paljon enemmän ammattitaitoa esimerkiksi lähetyksen valmistelussa. Lähetyksiä katkovieen maakuntaautusten ja merisään pois jäämisen myötä työskentely muuttui kuitenkin rennommaksi, kun kellon käyttäminen jäi pois. Toisaalta uudelle kanavalle siirtyminen aiheutti sisäisessä viestinnässä ongelmia, kun tutut ja turvalliset Radio Suomen tekijät olivat muuttuneet uusiin Yle Puheen tekijöihin.

Käsittelen tässä luvussa edellä mainittuja muutoksia nimenomaan muuttuneen sisällön eli Yle Puheeseen siirtyneen tapahtumaurheilun kannalta.

5.1 Ohjelmagenre muuttui radikaalisti

Yle Puheeseen siirryttyään tapahtumaurheilusta tuli täysin oma kokonaisuus, joka ei enää rakentunut ikään kuin muiden ohjelmien sisään kuten Radio Suomessa. Kanava-

uudistuksen jälkeen tapahtumaurheilun tekijät vastasivat koko siitä lähetysajasta, joka heille oli annettu. Tämän takia tapahtumaurheilulähetysten tekemisen ajattelutapa muuttui täysin, sillä nykyään urheilulähetys täytetään kokonaan urheilulla, eivätkä sitä keskeytä esimerkiksi maakuntauutiset tai merisiä.

Toisaalta kanavauudistuksessa urheilulähetykset siirtyivät musiikkia soittavalta kanavalta pelkkää puhetta lähettävälle kanavalle. Tämä loi aivan toisenlaisen vaatimuksen urheilulähetysten tekijöille, sillä lähetyksessä ei voinut missään vaiheessa soittaa musiikkia, vaan kaikki ohjelma-aika oli täytettävä puheella. Enää urheilutapahtuman suvantopaikkoja ei voitu täyttää musiikilla, vaan jokaiselle minuutille oli rakennettava merkittävää puhetta.

Kuuntelija-asiakasta ei saa missään tapauksessa aliarvioida vaan se joka minuutti pitää olla sellaista, että se on faktaa, totta, eikä vaan mutu-tuntumaa. Jos se käy mutu-tuntumalla, niin pohja putoaa pois heti. Siitäkin on hyvä esimerkki, takavuosien Sport FM, jossa sai soittaa musiikkia. Siellä mentiin hölinän ja tällaisen puolelle ja sillehän kävi lopulta huonosti. (Tapola, haastattelu 2013.)

5.2 Ohjelma-ajan määrä moninkertaistui

Kanavauudistuksen ehkä merkittävin yksittäinen tekijä Yle Urheilun näkökulmasta oli ohjelma-ajan moninkertaistuminen. Muutos oli alkanut jo Radio Suomen puolella, kun 2000-luvun alun supistusten jälkeen oli alettu jälleen tehdä enemmän pidempiä selostuksia monista eri lajeista. Ohjelma-ajan määrä nousi kuitenkin kanavauudistuksen myötä uudelle tasolle, kun Yle Urheilulle oli tarjolla käytännössä kaikki se aika, jonka he tarvitsivat. Vuohelaisen tekemän taulukkolaskelman perusteella Yle Puhe lähetti ensimmäisenä vuotenaan lähes 1100 tuntia urheilua (Vuohelainen 2013b).

Urheiluohjelmien tuottamisesta vastaavan Väisäsen mukaan ainoat niin sanotusti väisettävät ohjelmat ovat viikonloppuaamujen lastenohjelmat, joita kanava ei mielellään siirrä.

Nyt ei tarvitse ajatella yhtäkään maakuntaa, että ketkä pistävät hanttiin ja eivät halua päiväajasta luopua. Nyt jos me tarvitsemme, niin me saamme sen ajan. (Väisänen 2013).

Lisääntynyt ohjelma-aika tarkoitti myös suurempaa tekemisen määrää, mikä oli tekijöille mieluinen muutos, sillä he pääsivät muutosten myötä yhä useammin paikalle erilaisiin radioitaviin urheilutapahtumiin.

Alettiin enemmän mennä taas paikan päälle SM-hiihtoihin tai yleisurheilukisoihin ja niin edelleen. Ja minä olen päässyt sinne haastattelijaksi, joten omasta työnkuvasta on tullut mielekästä. Sellainen live-tekeminen ja paikanpäällä oleminen on kuitenkin tämän työn suola. (Vanhatalo 2013).

Toisaalta lisääntynyt määrä muutti myös tuottamisen luonnetta, sillä iso osa Väisäsen työajasta kuluu tuotantojen tilausten, lähetyssaikojen ja työntekijöiden vuorojen säätämiseen. Kun jokin urheilutapahtuma halutaan radioida Yle Puheessa, Väisänen hoitaa käytännössä koko prosessin alusta loppuun asti. Ensin hän sopii kyseisen lajin tai lajiliiton kanssa asiat, minkä jälkeen hän selvittää mahdolliset oikeus- ja korvausasiat. Kun selostuksen ja tuotantojen tarpeet kuten selostuslinjat ynnä muut on varmistettu, hän ottaa yhteyttä kanavaan ja tarjoaa urheilutapahtumaa radioitavaksi. Tämän jälkeen hän sopii yhdessä kanavan kanssa, missä kohdassa ja miten pitkä lähetys on, minkä jälkeen hän hoitaa tarvittaville henkilöille työvuorot kyseiseen tapahtumaan. Lopuksi hän huolehtii vielä kaikista käytännön järjestelyistä tapahtumapaikalla.

5.3 Maakunta- ja merisään poistuminen rentoutti tekemistä

Kaikissa tätä opinnäytetyötä varten tehdyissä haastatteluissa nousee esiin kaksi Radio Suomen pitkäaikaista ohjelmaa, joista etenkin jälkimmäinen on lähes pyhä: maakunta- uutiset ja vuodesta 1926 asti ohjelmistossa ollut merisää (Yle 2009). Nuo kaksi ohjelmaa olivat yhdessä tasatunnein lähetettävien uutisten kanssa piikki urheilutekijöiden lihassa yli 20 vuoden ajan.

Radio Suomen aikana tapahtumaurheilulähetys saattoi keskeytyä tunnin aikana jopa kolme kertaa, kun tasalta lähetettävien uutisten jälkeen ensimmäinen katko tuli puolelta maakunta- uutisten takia ja toinen katko tuli noin varttia vailla, kun oli merisään vuoro. Tämän takia selostajien työskentelystä tuli usein pelkkää kellon tuijottamista ja selostuksen virtaus oli hyvin rikkonainen. Uutisten jälkeen ehti juuri päästä vauhtiin, kun piti-kin jo alkaa mallailla puolen maakunta- uutisia varten.

Se on äärimmäisen kiusallista kuuntelijan kannalta, mutta myös selostajan kannalta. Pääsee hyvin vauhtiin, niin yhtäkkiä yllättäen vedetään matto jalkojen alta pois. Annetaan kuva, että lähdetään seuraamaan jotain tilannetta, mutta yhtäkkiä ei seuratakaan vaan kuuntelemme maakunta- uutisia. Sitten lähdet taas uudelleen rakentamaan seuraavaa eteenpäin ja yhtäkkiä taas, emme me annakaan teille tietoa vaan kuunnellaankin tähän väliin merisää. Ja sitten taas lähdetään ja taas tulee uutiset. (Tapola, haastattelu 2013.)

Ohjelmakarttaan sementoidut kolme ohjelmaa aiheuttivat myös muita ongelmia. Esimerkiksi yleisurheilukilpailuissa 1500 metrin juoksu saattoi alkaa kello 14.30, jolloin se jäi juuri maakuntauutisten alle. Se saatettiin nauhoittaa, mutta se ei poistanut ongelmaa. Se pikemminkin loi yhden lisää, kun näitä nauhoituksia yritettiin pudotella sopiviin väleihin siten, etteivät suorana parhaillaan menevät lajit jäisi nauhoitusten alle.

Toisaalta jääkiekon ja jalkapallon kaltaisissa lajeissa ottelun ratkaisua ei pystytty ennakkoimaan ja se saattoi usein ikään kuin jäädä näiden kolmen ohjelman alle. Aivan täysin sementoituja nämkään kolme ohjelmaa eivät tietenkään olleet, ja esimerkiksi vuoden 1992 Barcelonan olympialaisissa Vuohelainen muistaa, että uutisia siirrettiin Mikko Kolehmainen melonnan olympiafinaalin takia.

Pitää muistaa, että Yleisradiossa hommat tehdään sekunnilleen, eikä että katsotaan, jos he ehtisivät juoksemaan sen. Se katkeaa silloin, kun on uutisten tai merisään aika, jos nyt ei ihan olympiavoitosta ole kyse. (Tapola, haastattelu 2013.)

Kellon kytäys ja eräänlainen jännittäminen loppuivat kokonaan Yle Puheeseen siirtymisen jälkeen. Selostaja pääsi kertomaan tapahtumista huomattavasti rennommin ja hän pystyi paremmin rakentamaan jännitteitä esimerkiksi hiihdon väliaikalähdöissä. Toisaalta pelkästään hyvää katkeamaton lähetys ei tuonut, sillä esimerkiksi fyysiset vaatimukset kasvoivat huomattavasti. Pitkän lähetyksen aikana selostaja tai juontaja ei pysty välttämättä pitämään edes vessataukoa ruokatunnista puhumattakaan. Tämä tuntuu kuitenkin ainakin haastattelemieni henkilöiden mielestä olevan toissijainen seikka verrattuna siihen, että lähetys saadaan pidettyä katkeamattomana koko ajan urheilussa.

Nythän se toimii, kuten sen olisi pitänyt toimia. Niin kuin se aikoinaan toimi, kun Pekka Tiilikainen ja Paavo Noponen tekivät niitä. Sen takia niitä kuunneltiin paljon, koska koko lähetys oli vaihtelevaa. Oli jännityspisteitä ja sitten saatiin vähän hengähtää, ja sitten lähdettiin taas jännäämään seuraavaa pistettä. (Tapola, haastattelu 2013.)

5.4 Enemmän aikaa, enemmän ammattitaitoa

Kasvanut ohjelma-aika on vaikuttanut erittäin oleellisesti myös toimittajien ammattitaidollisiin vaatimuksiin. Kaikki lähtee ennakkovalmisteluista, jotka ovat tänä päivänä jokaisen toimijan arkipäivää. Enää kukaan ei voi takavuosien tapaan vetää lähetystä täysin kylmiltään, oli kyseessä sitten juontaja, selostaja tai haastatteliija. Jääkiekko- tai jalkapallokierroksilla käsitellään kasvaneen ohjelma-ajan ansiosta nykyään myös paljon

muutakin kuin vain pelkkiä pelitapahtumia. On oltava selvillä myös siitä, mitä lajissa kokonaisuutena tapahtuu ja pystyttävä tarttumaan myös pelin ulkopuolisiin asioihin.

Jääkiekkokierroksilla joku saattoi aiemmin mennä sinne asenteella: ”Okei, ottelu alkaa silloin, riittää kun menen puoli tuntia ennen ja katson, että tekniset yhteydet ovat valmiit. Aletaan höpistä, mitä matsissa tapahtuu.”... Enää ei voi lähteä siltä pohjalta, että eiköhän tämä tästä noin vaan hoidu. (Tapola, haastattelu 2013.)

Jääkiekko- tai jalkapallokierroksilla on nykyään myös yhä useammin kommentaattori joko studiossa tai paikan päällä. Hänen kanssaan on pystyttävä arvioimaan peliä pelkän otteluselostuksen sijaan. Toisaalta urheilijoita haastattelevalla toimittajalla on oltava enemmän kysymysarsenaalia, kun ohjelma-aikaa on enemmän. Usein tulee tilanteita, joissa haastatteluilla jopa ikään kuin täytetään ohjelma-aikaa. Tällöin haastattelijalta on löydyttävä pelisilmää ja kontakteja, jotta hän voi tarvittaessa nopeastikin etsiä itselleen uuden haastateltavan, jos silloisen haastateltavan kanssa loppuvat jutut kesken.

5.5 Juontajan työnkuva muuttui

Kanavauudistuksessa suurin yksittäinen muutos työtavoissa tuli tapahtumaurheilulähetysten juontajalle, joka muuttui lähetysvahdista käytännössä kaiken hallitsijaksi. Juontajalla on nykyään huomattavasti enemmän valtaa, mutta samalla myös vastuuta, kun hän ohjailee koko tapahtumaurheilulähetysten kulkua. Hän päättää, missä paikkakunnalla tai urheilutapahtumassa ollaan milloinkin.

5.5.1 Juontajasta tuli hämähäkkimies

Pitkän linjan radioammattilainen Pertti Tapola kuvailee Yle Puheen lähetystä vetävää juontajaa sanalla ”hämähäkkimies”, joka juontaa juurensa siitä, että juontaja pitää ikään kuin lähetysten kaikkia lankoja käsissään. Aiemmin niin sanottu studiojuontaja ei Tapolan mielestä ansainnut hämähäkkimiehen titteliä, koska hän käytännössä vain laitto lähetysten pyörimään ja merisään sekä uutisten aikaan otti sen hetkeksi haltuunsa.

Kanavauudistuksen jälkeen tuo rooli muuttui kuitenkin täysin, sillä radikaali ohjelma-ajan piteneminen ja musiikin poistuminen toivat huomattavasti enemmän täytettävää aikaa tapahtumaurheilulähetykseen. Enää juontaja ei voinut vain aloittaa lähetystä ja kuunnella, kun esimerkiksi Jääkiekkokierros eteni sovitussa järjestyksessä paikkakunnalta toiselle. Aiemmin studiojuontajalle riitti, kun hän suurin piirtein tiesi missä luke-

missä missäkin paikkakunnilla mennään. Nyt hänen on tiedettävä myös, mitä otteluissa on tapahtunut, jotta hän voi erätaucojen aikana keskustella niistä asiantuntijoiden ja selostajien kanssa.

Juontajan pitää nyt antaa enemmän itsestään. Pitää olla enemmän kärryillä, että missä mennään ja olla ajan tasalla. Aikaisemmin, vähän tylästi sanottuna, sinne on voinut mennä vähän enemmän takki auki tai niin, ettei hirveästi perehdy asioihin. Mielestäni ammattitaitoa kysytään nyt enemmän ja sisältöä sekä ymmärrystä lajista. (Vanhatalo, haastattelu 2013.)

5.5.2 Suuri valta toi suuren vastuun

Kuten hämähäkkimiehen elokuvassa *Hämähäkkimies (Spider-Man, USA 2002)*, myös tapahtumaurheilulähetyksen juontajan tulee muistaa Ben Parkerin ranskalaiskirjailija Voltairelta lainaamat sanat hänen veljenpojalleen ja samalla hämähäkkimiehelle: *Suuri valta tuo suuren vastuun.* (IMDB 2002).

Tapahtumaurheilulähetyksen juontajan alaisuudessa saattaa esimerkiksi olympialaisissa olla jopa kahdeksan eri lajin selostajat, joita hän kuuntelee ja nostaa vuorotellen lähetykseen. Olympialaisissa noissa kaikissa lajeissa saattaa olla suomalainen tositöissä, ja lopulta on juontajan vastuulla, missä tapahtumapaikalla milloinkin ollaan. Hänen on pystyttävä kuuntelemaan kaikkia kahdeksaa selostajaa yhtä aikaa ja lopulta päätettävä, mikä on se tärkein asia, joka lopulta kuuntelijoille lähetetään.

Toisaalta juontajan on tarvittaessa pystyttävä reagoimaan muuttuviin tilanteisiin ja ohjattava lähetystä sinne, missä tapahtuu. Tapahtumaurheilun lajikirjo on Yle Puheeseen siirtymisen jälkeen aiempaa laajempi ja joinain viikonloppuina lähetyksessä radioidaan useita lajeja. Kuulijoille tämä on parasta mahdollista palvelua, kun he optimaalisessa tilanteessa saavat kaikilta tapahtumapaikoilta ratkaisunhetket korviinsa. Tekijöille se voi kuitenkin muuttua joskus turhauttavaksi, kun aiempien merisään ja maakuntautusten sijaan nyt selostusvirtauksen keskeyttää toinen laji. Tässäkin asiassa juontajalta vaaditaan paljon pelisilmää ja päätöksentekokykyä, mutta kyse on myös tiimityöstä, jossa ammattitaitoisten ja mukautumiskykyisten selostajien on luotettava juontajan arviointikykyyn.

Aina joku tuntee kokevansa vääryyttä tässä asiassa. Lähtökohtahan on se, että me teemme kuulijoita, ei tekijöitä varten... Ja kaikkien pitää ymmärtää siinä tilanteessa, että vaikka hän jäikin vähemmälle puheajalle kuin joku muu, hän on silti aivan yhtä tärkeä kokonaisuuden kannalta. (Väisänen, haastattelu 2013.)

Juontajan ja selostajan vaativat roolit herättävät kysymyksen myös erikoistumisen tarpeesta. Yle Puhe haluaakin Keskitalon mukaan kanavalleen persoonia.

Meille olisi hyvä, jos saisimme Yle Puheen toimittajille ihan kasvot ja nimet, että aina kun avaat Yle Urheilun Yle Puheelta, niin nämä ihmiset ovat siellä äänessä. Koska myös radiossa persoonavetoisuus on tosi tärkeätä. (Keskitalo, haastattelu 2013.)

Esimerkiksi Tapolan mielestä osan Yle Urheilun toimittajista kannattaisi ehdottomasti erikoistua niin sanotun hämähäkkimiehen rooliin, sillä tämä palvelisi myös kanavan toiveita persoonien rakentamisessa. Myös Vanhatalo ja Väisänen ovat samaa mieltä, että osan toimittajista kannattaisi erikoistua radioon. Toisaalta Vanhatalo ja Tapola kysyvät myös palautteen perään, sillä he näkevät sen hyvänä keinona kehittää omia taitojaan.

5.6 Sisäinen viestintä hakee muotoaan

Vuoden 2011 kanavaudistus muutti tietyllä tapaa myös komentoketjua radion tapahtumaurheilulähetysten tekemisessä. Yle Urheilu ei aiemmin ollut käytännössä lainkaan tekemisissä Yle Puheen kanssa, joten opettelu pois Radio Suomen kanssa vakiintuneista tavoista on ottanut oman aikansa. Radio Suomen toimitus oli myös muodostunut tutuksi suurimmalle osalle Yle Urheilun radiotekijöitä, sillä ennen Yle Urheilun yhden suuren toimituksen muodostamista radiourheilun ja Radio Suomen toimitukset sijaitsivat pitkään fyysisesti vierekkäin.

Kanavaudistuksen jälkeen urheilu siirtyi kanavalle, jonka tekijät olivat tuntemattomia urheilun tekijöille ja jonka toimitus sijaitsi toisella puolella taloa. Näin toimitusten välillä ei ollut valmiiksi minkäänlaista sidettä, eikä sitä myöskään syntynyt päivittäisessä tekemisessä, kun sosiaalista kanssakäymistä ei ollut. Yle Urheilun tuottaja Sammy Väisänen mukaan Yle Puheen ilta- ja viikonlopputuottaja Janne Nieminen on käytännössä ainut henkilö, jonka lähes koko Yle Urheilun porukka tietää ja tuntee.

Toimittaja Nina Vanhatalo kuitenkin muistuttaa, että tutustuminen uuteen porukkaan ja sitä kautta sisäisen viestinnän parantaminen on paljon myös tekijöistä itsestään kiinni. Hän kertoo myös, että ajatuksia niin sanotusta porukan yhteen hitsaamisesta on käyty, mutta ne ovat kuitenkin jääneet vain suunnittelun asteelle.

Edellä mainittujen seikkojen takia sisäinen viestintä onkin yksi isoimmista kehityskohdista Yle Urheilun tämänhetkisessä radiopaletissa. Esimerkiksi Vanhatalolle ei ole vielä täysin selvää, kuka vastaa mistäkin radioon liittyvästä asiasta, joten hän lähettää usein asiansa sähköpostitse monelle eri tuottajalle ja tekijälle, jotta viesti tavoittaisi asiaa koskevan henkilön. Myös Väisänen on samoilla linjoilla, sillä hänen mukaansa välillä asioissa on liian monta kokkia sotkemassa.

Toisaalta fyysinen etäisyys ei ainakaan toimittaja Jouko Vuolteen mielestä ole syy huonolle sisäiselle viestinnälle, sillä tarvittavat henkilöt voidaan yhä kutsua yhteiseen palaveriin, ja pienemmät asiat pitäisi pystyä hoitamaan myös puhelimitse. Hän kuitenkin kaipaa päivittäistä työnjohtoa, jossa käytännön asiat ovat joka päivä jokaiselle tekijälle selvät. Tuottajana Väisänen puolestaan uskoo vahvasti ajatukseen itsenäisestä tekemisestä ja hän antaa mielellään tekijöiden itsensä vaikuttaa paljolti sisältöihin.

Tekijät varmaan tykkäävät siitä, koska siitähän heille maksetaan, sekin pitää muistaa. Suurin osa varmaan tykkää siitä, että tämä ei ole täysin johdettua ja siitä, että sanotaan että nyt teet näin. (Väisänen, haastattelu 2013.)

6 Tulevaisuudessa paukut uniikkeihin sisältöihin

Urheilu on ollut uudella paikallaan Yle Puheen taajuuksilla pian kaksi vuotta. Sitä ennen urheilua lähetettiin yli 20 vuotta Radio Suomen taajuuksilla. Minkälaiselta näyttää radiourheilun tulevaisuus Yleisradiossa? Kysyin ajatuksia kaikilta haastateltaviltani ja pääsääntöisesti usko tulevaan oli vahva. Monen mielestä vuoden 2011 kanavauudistus teki radiourheilusta niin paljon toimivamman kaikkien osapuolien kannalta, että paluuta ainakaan vanhaan ei ole. Toisaalta tulevaisuus herätti myös kysymyksiä esimerkiksi siitä millaiset radiourheilun resurssit ovat tulevaisuudessa ja pysyvätkö olosuhteet samanlaisina.

Yle Urheilun tuore päällikkö Panu Pokkinen linjaa tulevaisuuden kehittämiskohteiksi uniikit ohjelmat, synergian lisäämisen ja radiopersonien kasvattamisen.

6.1 Painopiste uniikkeihin ohjelmiin

Pokkisen mielestä radiourheilun tulevaisuutta mietittäessä on otettava huomioon urheilu-uutisten kuluttamisen muutos, jossa niiden kuluttaminen siirtyy yhä vahvemmin in-

ternettiin. Hän myöntää, että Urheiluradioilla on Radio Suomessa yhä hyvät kuuntelijaluvut, mutta jatkaa, että nuo kuuntelijat eivät enää hakeudu kanavalle pelkästään urheilu-uutisia varten. Niin sanottuja uniikkeja sisältöjä, kuten Jääkiekkokierrosta, Taustapeiliä tai arvokisoja, ihmiset kuitenkin hakeutuvat kuuntelemaan erikseen.

Mielestäni on kivempi tehdä sellaisia juttuja, että ihmiset tulevat juuri sen meidän tekemän jutun takia kuuntelemaan sitä ja se kerää ison yleisön (Pokkinen, haastattelu 2013.)

Tuore Yle Urheilun päällikkö uskoo vahvasti ajatukseen, jossa tasaisen tekemisen sijaan rakennetaan huippukohtat korkeiksi, senkin uhalla että muu tekeminen hieman kärsii. Nämä huippukohtat ovat Pokkisen radiourheiluvisioissa uniikit sisällöt, jotka pyritään jatkossa tekemään yhä paremmin.

Valinnat on helppo tehdä niin, että mitä teemme enemmän ja paremmin maailmassa, jossa saamme tehdä ilman rajoituksia ja kattoa vastassa. Todellisuudessa on aina se, että jos teemme jotain enemmän, niin pitää tehdä jotain vähemmän... Tehdään muutama asia paljon paremmin ja käytetään siihen paljon enemmän paukkuja. Ja tehdään ne tekemisen kannalta merkitykselliset asiat vähän silläkin riskillä, että niiden arvo kuulijalle vähän laskee (Pokkinen, haastattelu 2013.)

Huippukohtien vahvistamiseksi Pokkinen on valmis tinkimään radion urheilu-uutisiin käytettävistä resursseista. Hän käyttää kuitenkin samaa huippukohta-ajattelua myös urheilu-uutisten hahmottamisessa. Tulevaisuudessa suurin osa radion urheilu-uutisista saattaa olla lyhyitä sähköuutisia, jotka pystytään tuottamaan pienemmillä resursseilla. Toisaalta niiden vastapainoksi jokainen päivä saattaa sisältää jatkossa yhden tai kaksi päälähetystä, jotka ovat pidempiä ja sisältävät haastatteluja.

6.2 Synergian avulla resursseja radiouutisille

Pokkisen mukaan radion työtuntimäärän noususta on turha haaveilla. Toisaalta lähetystuntien määrän ja sitä kautta työtuntimäärän pienenemistä ei tarvitse myöskään pelätä. Tällöin uniikkeihin sisältöihin siirtyvät resurssit täytyy radion urheilu-uutisissa löytää jostakin muualta. Pokkinen uskoo vahvasti synergiaetuuksiin, jossa Yle Urheilun eri osastojen (tv, internet ja radio) tekemistä yhtenäistetään. Esimerkiksi radion sähkölähetykset voidaan tuottaa jatkossa samasta uutisvirrasta kuin internetin uutiset. Internet-toimittaja voi esimerkiksi kirjoittaa verkkouutisen jälkeen samasta aiheesta sähköisen radiotoimittajalle tai radiotoimittaja voi muotoilla oman sähkönsä suoraan internetin tekstistä.

Pystymmekö 20 prosenttia siitä työstä, mitä käytämme nyt radioon, tekemään yhteistyössä verkon tai tv:n kanssa? Tällöin voimme vähentää kymmenen prosenttia radioon käytettävästä työstä, mutta kuitenkin tehdä se kaikki radioon käytettävä työ, mitä olemme tähänkin asti tehneet. (Pokkinen, haastattelu 2013.)

6.3 Tulevaisuuden radiotoimittaja on persoonallinen ja monipuolinen

Pokkisen mielestä myös tulevaisuuden kohderyhmä linkittyy vahvasti uniikkeihin sisältöihin. Kun radion kuuntelijaluvut putoavat, on hänen mielestään keskityttävä tarjoamaan kuuntelijoille sellaista, jota he eivät saa mistään muualta. Tämän takia radiossa tarvitaan hänen mukaansa tulevaisuudessa yhä enemmän persoonia, jolloin uniikin tapahtuman lisäksi ihmiset tulevat kuuntelemaan myös henkilöitä. Uutispuolella uutiset nousevat yhä keskiöön enemmän kuin persoonat.

Uniikeissa tapahtumissa tarvitaan henkilöitä, joiden naama voidaan laittaa julisteeseen. Tässä on se tyyppi, joka aina löydetään. Me tarvitsemme rikusalmisia esimerkiksi kiekkokierroksen vetäjinä. Hän alkaa nimenä olla tuttu, mitä kautta voimme saada sille kiinnostavalle tapahtumalle lisää brändivahvuuksia. (Pokkinen, haastattelu 2013.)

Tällaisia persoonia luodaan Pokkisen mielestä sillä, että ihmisten joilla on intohimoa tiettyyn asiaan, annetaan tehdä tätä asiaa useammin. Tällöin kuulijat kuulevat intohimoista tekijää useammin ja hänen persoonansa syntyy heidän mieliinsä toiston kautta. Pokkisen mielestä jokaisen työntekijän tulee tietää ydintehtävänsä, jota hän toteuttaa 70 prosenttia ajastaan. Loput 30 prosenttia hän voi keskittyä johonkin muuhun ja vaalia samalla monipuolisuuttaan niin lajien kuin välineidenkin piirissä.

Jos minä haluaisin olla kova-arvoinen urheilutoimittaja tulevaisuudessa, niin ottaisin kolme lajia, jotka tiedän paremmin kuin kukaan. Ja opettelisin tekemään niitä kolmeen eri välineeseen. (Pokkinen, haastattelu 2013.)

Viiden vuoden päästä Yleisradion radiourheilu on Pokkisen mukaan keskusteleva ja ketterästi kokeileva. Uniikkipuolen kuten Jääkiekkokierrosten ja arvokisojen lisäksi on uutispuoli, joka on räväkkä ja tiivis, mutta hypähtää silloin tällöin syvemmälle urheilun maailmaan.

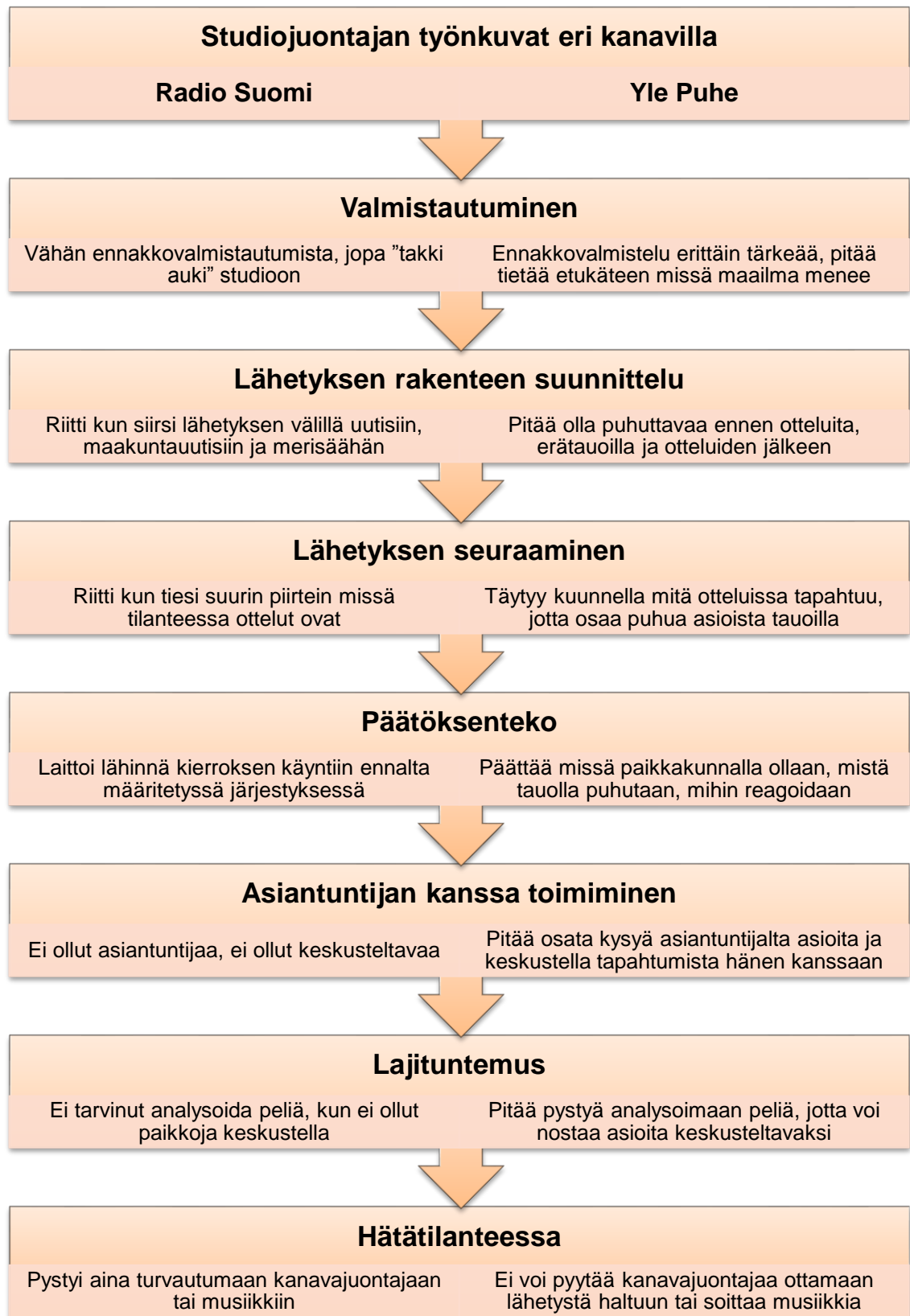
7 Johtopäätökset

Urheilun mahdollisuuksia radiossa pidettiin Yleisradion historian alusta saakka hyvinä, ja radiourheilu ohjelma-aika nousi tasaisesti sotavuosiin asti. Vuonna 1960 aloitettu Urheiluradio ja Rinnakkaisohjelma toivat urheilulle lisää lähetysaikaa. Vuoden 1990 kanavauudistuksessa urheilu palasi jälleen yhdelle kanavalle, Radio Suomeen. Vuoden 2012 Yle Puheen kanavauudistus räjäytti tapahtumaurheilun osalta pankin, kun ohjelma-aikaa oli tarjolla käytännössä rajattomasti. Urheiluradiot sen sijaan pysyivät yhä vanhassa formaatissaan.

Sivulla kymmenen olevassa kaaviossa on jaoteltu vuosikymmenittäin radiourheilun kannalta oleelliset tapahtumat. Kuten kaaviosta huomaa, kolme elementtiä on ollut mukana radiourheilun alusta asti: urheilu-uutiset, selostukset ja taustoittavat ohjelmat. Urheilun paikka eri kanavilla on vaihdellut ja on huomionarvoista, että urheilu on kokenut muutoksia kaikissa kanavauudistuksissa. Vuonna 1960 osa urheilusta siirtyi Rinnakkaisohjelman puolelle, ja vuonna 1990 urheilu siirtyi kahdelta kanavalta taas yhdelle kanavalle. Vuoden 2012 kanavauudistuksessa tapahtumaurheilu siirtyi kokonaan Yle Puheelle, mutta Urheiluradiot ja Taustapeili jäivät yhä Radio Suomeen. Vuoden 2003 uudistuksessa urheilun paikka ei muuttunut, mutta Urheiluradioiden aamulähetykset lyhenivät ja urheilutoimittajien täytyi opetella uusi toimintamalli Radio Suomen kanava-juontajien kanssa.

Toimittajien ja selostajien työnkuva oli Radio Suomen aikana varsin vakiintunut, mutta vuoden 2012 Yle Puheen kanavauudistus muutti tätä etenkin tapahtumaurheilun osalta. Studiojuontajana toimivan henkilön työnkuva muuttui juontamisesta lähemmäs on-air-tuottamista, kun hän ohjailee nykyään yhä vahvemmin koko lähetyksen kulkua ja tekee päätöksiä esimerkiksi Jääkiekkokierrosten erätaucojen sisällöistä.

Seuraavalla sivulla on vertaileva kuvio studiojuontajan tehtävistä Radio Suomessa ja Yle Puheessa. Kuten kuvioista huomaa, musiikin ja erilaisten häiriötekijöiden poistumisesta johtuva ohjelma-ajan kasvu on tuonut monia mietittäviä asioita, joista ei ennen tarvinnut niinkään kantaa huolta. Radio Suomen kohdalla vertailussa on käytetty ennen vuoden 2012 kanavauudistusta vallinnutta tilannetta.

Kuvio 2. Vertailu studionjuontajan työnkuvasta Radio Suomessa ja Yle Puheessa. Kuvio perustuu asiantuntijahaastatteluihin.

Studiojuontajan lisäksi myös selostajilta ja haastatteluja tekeviltä toimittajilta vaaditaan Yle Puheessa enemmän kuin Radio Suomessa. Selostajan on pystyttävä pelkän selostuksen sijaan myös analysoimaan peliä esimerkiksi erätauoilla asiantuntijakommentaattorien kanssa. On pystyttävä nostamaan esiin huomioita, joita asiantuntija voi sitten kommentoida. Toisaalta haastatteluja tekevän toimittajan on varauduttava lyhyen ja ytimekkään haastattelun sijaan pitkittämään haastattelua ohjelma-ajan täyttämiseksi. Joskus toimittaja voi jopa joutua lennosta hankkimaan uuden haastateltavan, jotta annettu ohjelma-aika saadaan täytettyä.

Tutkiessani radiourheilun historiaa huomasin, että toimittaja Nina Vanhatalon vertaus Yleisradion radiourheilun renessanssista on varsin osuva. Vanhatalon vertaus ajoittui todennäköisesti hänen oman työuransa varrelle, mutta myös laajemmassa mittakaavassa voidaan puhua tietynlaisesta renessanssista. Yle Puheen vuoden 2012 kanavaudistuksen jälkeen urheilu on saanut radiossa jälleen enemmän lähetysaikaa, jota siltä vietiin 2000-luvun alussa. Toisaalta renessanssi toteutuu tulevaisuudessa ehkä myös persoonien osalta, kun palataan lähemmäs Pekka Tiilikaisen ja Paavo Noposen aikojen katkeamattomia selostuksia ja suuria sinivalkoisia ääniä.

Yle Puheen vuoden 2012 kanavaudistusta tutkiessani huomasin, että tapahtumaurheilun siirtämisessä Radio Suomesta Yle Puheeseen oli paljon muuttujia, joita ei ehkä etukäteen osattu täysin ottaa huomioon. Tapahtumaurheilun siirtyminen musiikkia soittavalta kanavalta pelkälle puhekanavalle oli ehkä isompi asia kuin sen ajateltiin olevan. Tätä väitettä tukevat monen haastatellun lausunnot siitä, että kanavaudistuksen lanseeraaminen ei onnistunut, ja että uudistus lähti takkuillen liikkeelle. Yksi suurimmista syistä tähän oli sisällön määrän valtava kasvu, joka tuli monelle yllätyksenä.

Monille Yle Urheilun toimijoille oli toisaalta syntynyt Radio Suomen kanavatoimituksen kanssa vakiintuneita toimintatapoja, joita ei kuitenkaan ollut kirjattu mihinkään virallisesti ylös. Esimerkiksi kanavajuontaja oli aiemmin usein eräänlainen hätäapu, johon pystyi turvautumaan esimerkiksi sisällön loppuessa kesken. Yle Puheeseen siirtymisen jälkeen tällaista hätäapua ei ollut, ja se aiheutti etenkin alussa paljon stressiä ja painetta urheilun tekijöissä. Toisaalta kuormitusta aiheutti ehkä myös uusi työympäristö, kun Radio Suomen tutut kasvot olivat poissa. Yle Urheilun toimijoilla on selvä halu tutustua myös Yle Puheen tekijöihin, mutta selkeät toimet puuttuvat.

Yle Urheilun päällikön Panu Pokkisen tulevaisuusvisioista nousi selkeästi esille toimittajien persoonallisuus, joka syntyy intohimon ja toiston kautta. Pokkisen puheiden perusteella tässä asiassa voidaan olla palaamassa takaisin vanhaan aikaan, jossa kaikki eivät yritäkään tehdä kaikkea, vaan erikoistuminen nousee yhä suurempaan rooliin. Tätä ajatusta tukevat myös Pokkisen ajatukset huippukohtien vahvistamisesta tasaisen virran sijaan. Keskinertaisuudesta halutaan hänen johdollaan eroon.

Persoonilla pyritään myös vahvistamaan niin sanottuja uniikkeja sisältöjä, jotka ovat Yle Urheilun keino taistella kaupallisen puolen maksukanavia vastaan. Kovenevassa hintakilpailussa urheilutapahtumien tv-oikeuksista Yle Urheilun on pystyttävä kilpailemaan myös muilla keinoilla. Tästä hyvä esimerkki on Yle Puheen Jääkiekkokierros, joka on täysin uniikki tuote, jota kukaan kaupallinen toimija ei pysty toistaiseksi haastamaan. Toisaalta persoonien kasvattaminen ei ole helppoa, koska kilpailu hyvistä tekijöistä on kovaa. Esimerkiksi useat MTV Sportin työntekijät ovat siirtyneet kanavan lei-piin Yle Urheilun palveluksesta. Mielenkiintoinen kysymys persoonien ympärillä on myös se, kenelle radion tapahtumaurheilulähetyksiä tehdään, sillä se määrittää myös pitkälti sen, millaisia persoonia halutaan. Lähtökohtaisesti radiourheilua tehdään suu- ralle yleisölle, jolloin tietynlainen viihdyttävyyys katsottaneen eduksi nykypäivän me- diamaailmassa.

Tämän opinnäytetyön asiantuntijahaastatteluita tehdessäni huomasin, miten tärkeä ja tunteita herättävä aihe radio suurimmalle osalle haastatelluista on. Toisaalta huomasin myös, etteivät haastateltavat olleet juurikaan puhuneet kyselemistäni asioista ääneen. Vähäisen keskustelun ja palautteen takia monet Yle Urheilun toimittajat, minä mukaan lukien, miettivätkin omaa ammatti-identiteettiään ja sitä, millainen urheilutoimittajan tulisi Yleisradiossa olla. Ehkä Yle Urheilussa kuullaan jälleen tulevaisuudessa Tiilikai- sen tai Noposen kaltaisia suuria sinivalkeisia ääniä. Toisaalta voidaan miettiä, pystyykö kukaan enää nousemaan nykypäivän täydessä mediakentässä yhtä valovoimaiseksi hahmoksi kuin edellä mainitut.

Lähteet

Adressit.com 2012 Urheilu pois YLE Puheesta

http://www.adressit.com/urheilu_pois_yle_puheesta (Luettu 29.10.2013)

Anttila, Pirkko 2005. Ilmaisuu, Teos, Tekeminen ja Tutkiva toiminta. Hamina. AKATIIMI Oy.

Ilmanen, Kalervo & Vehmas, Hanna 2012. Liikunnan areenat. Jyväskylä: Yliopistopaino.

Ilmonen, Kari 1996. Yleisradion historia 1926 - 1996 - Tekniikka, kaiken perusta. Helsinki: Yleisradio Oy.

International Movie Database 2002 Spider-Man quotes

<http://www.imdb.com/title/tt0145487/quotes> (Luettu 29.10.2013)

Jyväskylän yliopisto 2013. Menetelmäpolkuja humanistille

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/etnografinen-tutkimus> (Luettu 8.11.2013)

Katso, 1966/34. Ohjelmatiedot.

Katso, 1966/35. Ohjelmatiedot.

Katso, 1969/28. Ohjelmatiedot.

Katso, 1971/36. Ohjelmatiedot.

Lyytinen, Eino & Vihavainen, Timo 1996. Yleisradion historia 1926 - 1996 - Perustamisesta Talvisotaan & Sodan ja vaaran vuodet. Helsinki: Yleisradio Oy.

Pänkäläinen, Seppo 1998. Impulssi: Suomalainen urheilujournalismi. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Salokangas, Raimo 1996. Yleisradion historia 1926 - 1996 - Aikansa oloinen. Helsinki: Yleisradio Oy.

Viljakainen, Jarmo 2004. Radiomonopolista kanavatulvaan. Helsinki: Edita.

Virtapohja, Kalle 1998. Sankareiden salaisuudet - journalistinen draama suomalaista urheilusankaria synnyttämässä. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Yle 2009 Merisää kerää ihailijoita

http://yle.fi/uutiset/merisaa_keraa_ihailijoita_facebookissa/614419 (Luettu 29.10.2013)

Yle 2012a Miten ja miksi Yle Puhe on muuttunut?

<http://yle.fi/yleisradio/faq/kanavauudistukset/miten-ja-miksi-yle-puhe-muuttunut> (Luettu 16.9.2013)

Yle 2012b Mikä kanavauudistus? <http://yle.fi/yleisradio/faq/kanavauudistukset/mika-kanavauudistus> (Luettu 16.9.2013)

Yle 2013 Urheiluradio

http://yle.fi/radiosuomi/ohjelmat/2011/04/urheiluradio_1584871.html (Luettu 10.10.2013)

Yle 2011 Ylen Vuosikymmenet <http://yle.fi/yleisradio/ylen-historia/ylen-vuosikymmenet> (Luettu 10.10.2013)

Haastattelut

Keskitalo, Marja 2013. Julkaisupäällikkö. Yleisradio. Haastattelu: 7.10.2013.

Pokkinen, Panu 2013. Päällikkö. Yle Urheilu. Haastattelu: 30.10.2013.

Tapola, Pertti 2013. Selostaja. Yle Urheilu. Haastattelu: 17.10.2013. ja 6.11.2013.

Vanhatalo, Nina 2013. Toimittaja. Yle Urheilu. Haastattelu: 9.10.2013.

Vuohelainen, Heikki 2013. Ex-kanavapäällikkö. Yle Puhe. Haastattelu: 8.10.2013.

Vuolle, Jouko 2013. Toimittaja. Yle Urheilu. Haastattelu: 17.10.2013.

Väisänen, Sammy 2013. Tuottaja. Yle Urheilu. Haastattelu: 21.10.2013.

Julkaisemattomat lähteet

Kurvi, Hannele 1982–2013. Radiopäiväkirja.

Vuohelainen, Heikki 2012. Urheilulähetykset 2012 Yle Puheessa. Excel-taulukko